

POSTOJNSKI
PREPIH

FEBRUAR 2019 93 LETNIK 13

OBCINA
POSTOJNA

»Ure trdega, srčnega, vztrajnega in do meja verjetnosti predanega dela, ki se merijo že v letih, število nastopov, ki gre v tisoče, domači logi in gostovanja v tujini, petje za lastno dušo in kronane glave, nenehno pomnogoterjanje nabora pesmi, ki so se vrasle članom okteta Bori v srce, in neizmerna ljubezen do petja.« V eni sami povedi je Roman Končar zaobjel zgodbo osmih mož, pevcev in prijateljev – Danila, Silva, Jožeta, Edmunda, Janka, Janeza, Bruna in Borisa. Ta se tke neprekinjeno že 45 let. Častitljivi jubilej so pevci kronali v februarju s slavnostnim koncertom v postojnskem kulturnem domu.

Pisano dogajanje

V zadnjem mesecu smo se že skoraj poslovili od zime, ki nam je za enkrat kar prizanesla, vendar pa se narava ne da. Še nam je pokazala zobe in z močnim vetrom odpihala prijetne temperature.

Sicer pa je delo občinske uprave potekalo intenzivno. Najbolj sem vesel še enega pomembnega koraka k izgradnji novega vrtca, ki bo dolgoročno rešil prostorsko stisko oziroma pomanjkanje prostih mest za naše najmlajše. Je pa podatek, da potrebujemo vedno večje vrtce, pravzaprav spodbuden. Pomeni, da je otrok vedno več, da naša občina raste in se razvija. Hkrati pa nam povzroča sladke skrbi, saj bo potrebno poleg institucij za najmlajše okrepiti tudi osnovne šole ter spodbujati nove investicije v srednje ter višje programe. Tem skrbem je sledilo tudi gradbeno dovoljenje za izgradnjo prizidka v podružnični šoli v Hruševju ter skorajšnji začetek gradnje prizidka k Osnovni šoli Antona Globočnika.

Gradnja pa ni vse, čemur smo v letošnjem letu posvečali posebno pozornost. Dobili smo strategijo razvoja turizma v naši občini, ki je prvi resnejši dokument z osnovami razvoja te pomembne gospodarske panoge. Pоставili smo si okvir, zdaj pa je potrebno celo kopico idej začeti uresničevati. Sam vidim na tem področju ogromno potenciala, seveda pa bo tudi občinska podpora turističnim projektom intenzivna.

Naj se na koncu zaustavim še pri vprašanju Počka in poudarim nekatera dejstva. Prvo je to, da smo Postojnčanke in Postojnčani ponosni na Slovensko vojsko in je ne "podimo" iz našega okolja. Naša zahteva je le, da brezkopromisno zaščitimo naše okolje, zdravje in kakovost življenja. Če je bilo potrebno najprej odnose zaostri, je zdaj potrebno stopiti skupaj in takoj iskati rešitve. Ministrstvo za obrambo je že imenovalo novo pogajalsko skupino z vsemi pooblastili, komunikacija pa poteka nenehno in na vseh nivojih.

Skratka ... Veliko se je dogajalo, se dogaja in se bo dogajalo. Zato naj vam v mesecih, ki prihajajo, zaželim čim manj pomladanske utrujenosti in čim več zabave ob preganjanju zime. Predvsem za otroke bo kar nekaj pustnih zabav ter pisanega dogajanja.

Vse dobro,

Igor Marentič,
župan občine Postojna

Iz vsebine:

tema meseca:

Smeti – naša odgovornost

tu živimo:

Postojna - 2. del

na obisku:

Dragana Čolić

Na naslovnici: Oktet Bori; fotografija: Foto Atelje Postojna.

POSTOJNSKI PREPIH

Postojnski prepilj je mesečno glasilo Občine Postojna in je namenjeno obveščanju občanov.

- Postojna, februar 2019, leto izdaje 13, številka 93
- Naslov uredništva: Glasilo Postojnski prepilj, Ljubljanska cesta 4, 6230 Postojna; postojnski.prepilj@postojna.si • Glasilo je vpisano v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport pod zaporedno številko 1249 ISSN2232-5298 • Postojnski prepilj (Online) ISSN 2536-3905 • Izdajatelj in založnik: Občina Postojna, Ljubljanska cesta 4, 6230 Postojna. • Za Občino Postojna: župan Igor Marentič. • Odgovorna urednica: Ester Fidel • Uredniški odbor: Alenka Čuk, Gabriela Brovč, Mateja Jordan, Marino Samsa • Urednica občinskih in oglasnih strani: Marina Rebec • Lektoriranje: Lidija Mlakar in Andreja Žužek, razen strani Občine Postojna, oglasnih in promocijskih sporočil. • Grafični prelom: Rudolf Z d. o. o. • Tisk: Abakos, d. o. o. • Naklada: 6.400 izvodov. • Glasilo se financira iz sredstev proračuna Občine Postojna in sredstev oglaševanja.

Ob besedi kultura največkrat najprej pomislimo na velika umetniška dela, koncerte, knjige, razstave, filmsko platno in gledališki oder, a se ta v najširšem pomenu vendarle začne pri čisto vsakdanjih rečeh – na primer medsebojnih odnosih, tako z drobnimi in na prvi pogled nepomembnimi »dober dan«, »prosim« in »hvala« kot z razumevanjem in s spoštovanjem drugih, s prijaznostjo, z iskrenostjo in s strpnostjo. Tega očitno najbolj primanjkuje na (vsaj po imenu) najkulturnejšem od vseh naših ministrstev. Odmevna afera je tik pred začetkom meseca kulture secirala tamkajšnje *nekulturne* odnose; podobne in še kako drugače sprevržene primere pa najdemo vsepovsod – v medijih, na družabnih omrežjih, v parlamentu, v službi in celo doma.

Tudi odnos do vsega živega – do narave (v imenu zaslužka in razvoja jo brezglavo in brezbržno uničujemo) in do živali (preden pridejo na naše krožnike jih brezcutno izkoriščamo in zverinsko trpinčimo) – je odraz človekove kulture. In ne nazadnje, naj se sliši (bere) še tako trivialno, osnovna kultura vsakega posameznika se kaže tudi v *poštimanih* zobeh in čistih *gatah*. Pravzaprav korenini beseda v latinskem izrazu »cultura« in pomeni v osnovi obdelovanje, negovanje in gojenje, šele nato razširi označevanje na vzgojo in izobraževanje, na različne oblike duhovnega ustvarjanja in umetniškega izražanja in končno na vrednostni sistem – skupek pravil in moralnih norm.

Brez osnovne kulture tako lahko kljub najbolj vzvišenim umetniškim delom ostajamo na pritlehnem nivoju, kljub briljantnim kulturnim dosežkom v bistvu docela nekulturni. Tako kot ne bi bilo naše kulture in Slovenije brez jezika. Tega so skozi zgodovino mnogokrat poskušali utišati, a smo prav z njim in zaradi njega ohranili svojo narodno identiteto in končno dobili tudi svojo državo. Zdaj pa ga, kot bi verjeli, da nam (n)je in jezika nihče več ne more vzeti, (pre)pogosto zanemarjamo, maličimo, mrcvarimo, malodane zaničujemo – se ga morda kdaj pa kdaj celo sramujemo?

Ko so nam hoteli vsiliti nemški, italijanski, srbsko-hrvaški jezik, nismo klonili in smo ga, ko je bilo treba, branili tudi z orožjem. In medtem ko morajo

zamejci pravico do rabe slovenskega jezika še vedno kdaj uveljaviti bolj na trdo, se zdi, da se je znotraj meja države v samo treh desetletjih samostojnosti naša narodna zavest kar nekako porazgubila. Slovenščina je danes eden od enakovrednih jezikov evropske družine, pa jo prevečkrat prostovoljno in malomarno zamenjujemo z angleščino. Z njo se – namesto da bi delo prepustili prevajalcem – ob mednarodnih obiskih »lomijo« naši državniki, vsiljujeta nam jo znanost in izobraževalni sistem, na nekaterih fakultetah celo kot prvo in edino izbiro. Posvajamo jo vsi po vrsti, včasih celo samo zato, ker se nam to zdi pač bolj *kul*. Nekatere besede so se v pogovornem jeziku že tako udomačile, da se še zavedamo ne več, da niso naše. In če je še hecno slišati, ko kakšna tetka uporablja besedo FUL, ti vendar res ne more biti do smeha, ko mnogi sicer prav prijetni in razgledani judje objavljajo na družbenih omrežjih svoje zapise brez posebnih razlogov zgolj v angleškem jeziku.

Prav tako je žalostno tudi to, da je bilo treba z zakonom zapovedati predvajanje slovenske glasbe na radiih, ker je baje pri poslušalcih bolj zaželen tuja, skoraj praviloma *angleška* glasba. In čeprav v resnici tisti, ki so ukrep sprožili, delajo po svoje še naprej, moto *ohranjanje nacionalne identitete in kulture* izzveni precej licemersko, ko se taista pevka, ki se zanj zavzema, na Emi pojavi s pesmijo v – angleščini.

Rek »kolikor jezikov znaš, toliko veljaš« v osnovi še vedno drži, a vendar je materinščina tista, ki bi nam morala biti še posebej dragocena. To je jezik, v katerem se piše več kot deset stoletij; ki so ga med ostalimi cenili, negovali in razvijali Bohorič, Vodnik in Trubar; v katerem je hrepenel Prešeren in nam ogledalo nastavljal Cankar; v katerem še danes nastajajo nesmrtni mojstrovine, ki nam grejejo srce in širijo duha – in nosijo ime Slovenije tudi po svetu. Naše prve besede so bile slovenske, v tem jeziku smo začeli ubesedovati svet okoli sebe, omogoča nam, da kar najbolj natančno izrazimo svoje občutke, se sporazumevamo z drugimi, mislimo najbolj skrite misli, čustvujemo in sanjamo. Ne more nam biti vseeno!

Besedilo in fotografija: Mateja Jordan.

Smeti – naša odgovornost

Ekološki otok pri pokopališču ne opravičuje svojega imena, saj so ob njem tudi kupi navlake, ki jo občani in celo prebivalci drugih občin tudi tam brezvestno odvržejo.

Letos mineva deset let, odkar smo se v Občini Postojna začeli učiti abecede ločenega odlaganja odpadkov. Na nova pravila smo se (vsaj teoretično) nekako navadili, a jih marsikdo zlahka nekaznovano krši. Ločevanje je pogosto površno, nekateri pa se lastne navlake zelo enostavno znebijo tako, da jo pustijo ob kontejnerjih, kamor nikakor ne sodi, ali – še huje – jo odvržejo v jarek ali grmovje. Do črke Z, ali modela Zero Waste (Brez odpadkov), ki cilja na opuščanje vseh vrst odpadkov, je torej še zelo daleč. Dokler med ljudmi ne bo dovolj visoke ekološke zavesti, tudi sankcije ne bodo veliko spremenile. Še posebej v tistih primerih, ki jim ne morejo do živega niti neštete inšpekcijske odločbe, še manj opozorila redarjev.

Odlagališče Stara vas je v fazi zapiranja

V Občini Postojna komunalne odpadke ločujemo od leta 2009, ko je

koncesijo za zbiranje, odlaganje in obdelavo odpadkov dobilo podjetje Publicus. Istega leta se je izteklo tudi dovoljenje za obratovanje odlagališča nenevarnih odpadkov

nad Staro vasjo, kjer smo Postojnčani in Pivčani odpadke odlagali od leta 1992. Zadnje odpadke so v Stari vasi sprejeli konec leta 2012, predlani so odlagališču izdali okoljevarstveno dovoljenje za čas zapiranja in za obdobje naslednjih 30 let, ko bodo s stalnimi monitoringi nadzirali njegove morebitne vplive na okolje. V bližini je sicer urejen zbirni center, opremljen za ločeno zbiranje in začasno hranjenje vseh vrst ločenih in kosovnih odpadkov. Kot je povedal **Gregor Kranjec s Publicusa**, morajo z zapiralnimi deli zaključiti v naslednjem letu,

potem pa bodo v neposredni bližini nadaljevali z gradnjo za dokončanje novih ploščadi in nadstrešnic nad platoji ter uredili odvodnjavanje odpadnih voda iz platojev. Pred leti napovedana ureditev centra ponovne uporabe v mestu bo predvidoma vključena v projektne aktivnosti pobude »Zero waste«, ki se ji bo s podpisom pogodbe v kratkem pridružila tudi Postojna. Kot pravijo na občini, bodo v okviru EU projektov znotraj socialnega podjetništva ali druge organizacije skušali zagotoviti sredstva za sofinanciranja delovanja tega centra v

Tudi na videz povsem dobronamerna dejanja lahko ogrožajo naravo in njene prebivalce. Verjetno mnogi starši, ki v pripravah za sprehod proti Postojnski jami otrokom potisnejo v roke vrečko z ostanki kruha za rač-

ke, ne pomislijo, da je hranjenje rastlinojedih živali s kruhom vse prej kot koristno. **Silva Bajc, predsednica Društva za zaščito živali Postojna**, poudarja, da kruh racam zelo škoduje: »Škrob iz kruha jim v želodcu da občutek sitosti, zato ne uživajo nobene druge, za njihov organizem pomembne in potrebne hrane. Posledično zaradi tega zbolevalo in poginjajo. Primerna hrana zanje v času, ko si same težje najdejo hrano, je koruza ali posebna mešanica semen za race, lahko tudi narezana surova zelenjava ali solata. Seveda v majhnih količinah in na način, ki ni moteč za okolje, v katerem jih hranimo.« V primerih, ko so na obrežju reke Pivke v okolici Postojnske jame odvrženi kupi starega kruha, pa se težko izognemo misli, da so bila tudi tovrstna dejanja dobronamerna. Takšni prizori odražajo nespoštljiv odnos ljudi do hrane in malomarno onesnaževanje okolja. Silva Bajc v imenu Društva za zaščito živali Postojna predlaga: »Morda bi se dobro obnesle tudi opozorilne table na obrežju Pivke pri Postojnski jami, da je hranjenje rac s kruhom prepovedano. Konec koncev odvržen kruh po nepotrebnem onesnažuje tudi vodo.«

prihodnjih letih. Do končnega cilja, ravnanja z odpadki po načelu Zero Waste, ki cilja na doseganje trajnostnega bivanja, gospodarske stabilnosti in socialne povezanosti, pa bo po besedah **župana Igorja Marentiča** potrebnega še veliko ozaveščanja in informiranja občanov.

Novost: Zbiranje odpadnih olj

»Način ločenega zbiranja omogoča kontrolo nad vsemi odpadki, ki nastajajo v gospodinjstvih,« pravijo na Publicusu, po njihovem je – kljub občasnim pritožbam občanov – tudi frekvenca odvozov ustrezna; mešane komunalne odpadke kot tudi embalažo, ki jo občani odlagamo po sistemu »od vrat do vrat«, odvažajo vsakih 14 dni. Na isti način se zbirajo biološko razgradljivi kuhinjski odpadki, ki jih pozimi odvažajo na 14, poleti pa na sedem dni. Vsak teden odpeljejo tudi embalažo, papir in steklo z ekoloških otokov. Na petih ekoloških otokih v občini je mogoče oddati odslužena oblačila in tekstil, dvakrat letno Publicus organizira zbiranje nevarnih odpadkov s premično zbiralnico, za prebivalce vasi pa enkrat letno zbiranje e-odpadkov. Vsako gospodinjstvo prejme tudi dva letna kupona za brezplačen odvoz kosovnih odpadkov, vedno pa je vse vrste odpadkov mogoče oddati tudi v zbirnem centru. Posebno poglavje predstavljajo zdravju ljudi še posebej

nevarni azbestni odpadki, s katerimi je treba ravnati zelo pazljivo. Na poti v zbirni center morajo biti zloženi na paleti in oviti s PVC folijo. Tistim, ki ob predaji izpolnijo vlogo za sofinanciranje, večji del stroškov poravnata Občina Postojna z vračilom koncesionarju, preostala poravnata stranka.

Nedavna novost pa je ločeno zbiranje odpadnih jedilnih olj na petih mestih na območju občine, in sicer na Titovi cesti pri pokopališču in ekološkem otoku na Volaričevi ulici v Postojni ter na ekoloških otokih na Prestranku (na Ulici padlih borcev), v Hruševju pri gasilskem domu in v Planini pri igrišču.

»Občani bi se morali zavedati, da s pravilnim ločevanjem odpadkov izboljšujemo svoje bivanjsko okolje in skrbno ravnamo z viri oziroma energijo.«

K zbiranju odpadnih jedilnih olj želijo pritegniti vse občane, zato so vsakemu gospodinjstvu podarili tudi priročno posodo za zbiranje. »Vsi, ki posode še niste prejeli, jo lahko prevzamete v Zbirnem centru Postojna,« vabi Kranjec, in obžaluje, da ideja »nekaterim očitno ni všeč,« saj so jim posode že vrnilo oziroma jih odvrgli v zabojnike. Predvsem v blokovskih naseljih se ob kontejnerjih pogosto kopičijo

kupi smeti, a po Kranjčevem mnenju ne zato, ker bi bile posode premajhne, saj pravi, da gre za »linijo najmanjšega odpora«. »Pri blokkih se zelo pogosto dogaja, da so prenapolnjene samo prve posode v vrsti, ostale pa so na pol prazne,« komentira, in poudarja, da sicer v izjemnih primerih prostor očistijo še isti dan.

Ločenega odlaganja še ne obvladamo

Hiter pogled v zabojnike nam pokaže, da – kljub dolgoletnemu sistemu – odlaganja odpadkov še vedno ne obvladamo povsem. Kranjec izpostavlja predvsem problematiko ločenega zbiranja od-

medobčinskim inšpektoratom se trudimo najti kršitelje in jih ustrezno kaznovati, poskušamo pa tudi bolj »na mehko«, z večjim nadzorom in razdeljevanjem gradiva o pravilnem ločevanju odpadkov,« je povedal.

V podjetju se trudijo, da občani dobijo vse informacije v zvezi z ravnanjem z odpadki. Kranjec se pohvali z dvema inovativnima izdelkoma, igro *Spomin – ločevanje odpadkov za vrtce* in *Žepnik – žepni abecednik odpadkov*, ki so ga prejela vsa gospodinjstva. Kot dodaja, želijo da bi ločevanje odpadkov na izvoru postalo samoumevno. »To je civilizacijska raven določenega družbenega okolja. Občani bi se morali zavedati, da s pravilnim ločevanjem izboljšujemo svoje bivanjsko okolje in skrbno ravnamo z viri oziroma energijo.« Glede morebitne dodatne stimulacije občanov pa odgovarja, da ekologija tudi stane in da so v ozadju procesa zbiranja in nadaljnje predelave odpadkov vedno novejša tehnologija in postopki, katerih učinki so v prvi vrsti ekološki in šele nato finančni.

V Publicusu pokrivajo vsa področja ravnanja z odpadki – od zbiranja in obdelave določenih vrst komunalnih odpadkov do odlaganja in odstranjevanja ostankov predelave. Vse vrste embalaže oddajo družbam za ravnanje z odpadno embalažo, biološko razgradljive odpadke pa kompostarnam in bio-

padkov v večstanovanjskih stavbah in onesnaževanje določenih ekoloških otokov. »Pri blokkih je zelo težko ugotoviti kršitelje. Dogaja se tudi, da nekateri z nepravilnim odlaganjem negativno vplivajo na ostale stanovalce, ki so pri ločevanju odpadkov sicer vestni,« ugotavlja in izpostavi še primer ekološkega otoka na Titovi cesti pri pokopališču, kjer se stalno nabirajo kupi različne navlake. »Z

V Landolu so se že na začetku novega leta soočili z onesnaženjem pritoka reke Nanoščice. Splet hitrega odziva domačinov in pristojnih ter srečnih okoliščin je preprečil napredovanje madeža do Nanoščice. **Franc Jager, ribiški čuvaj iz Landola**, je ob opozorilu sosedu o onesnaženju takoj obvestil **predsednika Ribiške družine Postojna, Martina Miklavca**. Na njegov poziv na številko 112 so se 5. januarja v popoldanskih urah odzvali **gasilci iz Prostovoljnih gasilskih društev Šmihel-Landol in Postojna** ter policija. Gasilci so v dolžini približno 50 metrov postavili absorpcijska sredstva – pivnike, z gladine odstranili olje in nevtralizirali bregove potoka. Še nekaj dni so preverjali stanje in večkrat zamenjali absorpcijska sredstva. K preprečitvi napredovanja madeža do reke Nanoščice je pripomogla tudi narava, saj v prvih januarjskih dneh ni bilo večjih padavin, vodostaj pa je bil nizek. Policisti, ki so o dogodku zbirali obvestila, so o prekršku obvestili pristojno inšpekcijsko službo za okolje. Tako je iskanje krivca, ki je izlil motorno olje v jašek za odvodnjavanje, v rokah pristojnih služb. V Landolu je bil od jeseni 2017 to že tretji primer izlitja nevarne snovi. Martin Miklavc je izpostavil prizadevanja Ribiške

družine Postojna za čiste vodotoke na našem področju, med katera sodi tudi redni nadzor ribiško-čuvajske službe. Žal njihova prizadevanja občasno izničijo brezvestni onesnaževalci voda.

Takšni prizori Postojni niso v ponos.

plinarnam. Nevarne odpadke prevzame podjetje Kemis, odpadno električno in elektronsko opremo podjetje Zeos, odpadna oblačila in tekstil pa predajo zasebniku. Mešane komunalne odpadke (iz črnih posod s črnim pokrovom) mehansko in biološko obdelujejo v lastnem obratu ob odlagališču za nenevarne odpadke na Jesenicah. Prepričani so, da so se s svojim delom izkazali vredni zaupanja, zato računajo na nadaljnje sodelovanje z Občino Postojna tudi po letošnjem izteku koncesijske pogodbe. Tudi na Občini na delo koncesionarja niso dobili pritožb.

Redarji niso najbolj učinkoviti

Na medobčinskih redarstvih Postojna, Cerknica, Pivka, Loška dolina in Bloke so lani obravnavali 17

zadev s področja nepravilnega in nezakonitega odlaganja odpadkov in sprožili štiri postopke o prekrških. V ostalih primerih, ki so jih obravnavali na podlagi lastnih opazanj ali prijav, kršiteljev niso odkrili, zato so odstranitev nepravilno odloženih odpadkov po Zakonu o okolju naložili lastnikom zemljišč.

Medobčinsko redarstvo (MIR) občasno kontrolira tudi odlaganje odpadkov na ekoloških otokih. V letu 2018 so na ekološkem otoku pri pokopališču opravili tudi dva izredna nočna nadzora. Opazili so namreč, da občani največ odpadkov, ki tja ne sodijo, pripeljejo v nočeh ob koncu tedna. Enega brezvestneža so ujeli pri delu in sprožili prekrškovni postopek. Globe za nepravilno odlaganje znašajo za fizične osebe 200, za

pravne 1000 in za njihove odgovorne 400 evrov.

Tako imenovana »črna odlagališča« so bila po podatkih MIR-a v sodelovanju z Občino v preteklih letih sanirana, žal pa se na nekaterih mestih odpadki ponovno nabirajo. Največkrat gre za tako imenovano »vaška odlagališča«, kamor so v preteklosti odlagali odpadke v prepričanju, da je to dovoljeno. Po besedah **Neve Šibenik** trenutno obravnavajo primer odlagališča ob gozdni cesti med Uncem in gradom Haasberg pri Planini.

Za inšpekcijo pretrd oreh?

Na MIR-u dobro poznajo tudi primer Postojnčana, ki zbira in odlaga različno ropotijo in odslužene avtomobile ter njihove dele v hiši na ulici Luke Čeča 2 in ob njej kot tudi na zemljišču pogorelega objekta na Ljubljanski cesti 15. »Ker je redarstvo pristojno samo za komunalne odpadke, ki predstavljajo le del problematike na tej lokaciji, nimamo potrebnih pooblastil za dokončno ureditev zadeve, vodimo le postopke iz svoje pristojnosti proti kršitelju in lastniku zemljišč,« je pojasnila Neva Šibenik. Inšpekcija za okolje in naravo, ki po zakonu ukrepa v primeru nezakonito odloženih nekomunalnih odpadkov, mora lastniku odrediti njihovo odstranitev. Kako učinkoviti so pri tem, pa nismo izvedeli, saj ne mo-

rejo izdajali konkretnih postopkov zoper določeno osebo. Odgovorili so le, da »pri ukrepanju uporabljajo vsa sredstva, ki so jim na voljo.«

Na Občini Postojna poudarjajo, da ima tudi omenjeni občan možnost brezplačnega odvoza kosovnih odpadkov oz. predaje le-teh v zbirnem centru. Tja je po podatkih koncesionarja lani tudi pripeljal približno štiri tone kosovnih in pol tone raznih lesnih odpadkov. Na Občini opozarjajo tudi na možnost oddaje odrabljenih vozil na avtomobilskem odpadu na Ravbarkomandi.

Postojnski župan Igor Marentič

poudarja, da to ni osamljen primer. »Posameznikov, ki s kopičenjem ustvarjajo problematične točke, je precej. Če kdo odloži odpadke na občinsko parcelo, jo očistimo in krivcu zaračunamo stroške,« pojasnjuje, in dodaja, da lahko v primeru nalaganja odpadkov na zasebnem zemljišču Občina le apelira na pristojne službe, lastnika pa lahko samo opomni in pozovejo k čiščenju, kar so v dotičnem primeru storili že večkrat. »Občina je že dvakrat sklicala tudi vse pristojne službe – MIR, inšpekcije, policijo in center za socialno delo ter jih pozvala k ukrepanju.« Kot kaže, rešitve še niso našle.

Besedilo: Mateja Jordan, Ester Fidel; fotografije: Marica Batis, Milan Škrli, Martin Milavec, Mateja Jordan, Polona Škodič.

Kakšno zaščito imajo lastniki zemljišč, na katerih brezvestneži ustvarjajo divja odlagališča? **Milan in Milojka Škrli iz Rakitnika** imata gozdno parcelo v bližini Matenje vasi. Ironično je, da ob robu njune par-

cele vodi delno asfaltirana cesta do zbirnega centra nad Staro vasjo, a si nekateri občani iz neposredne okolice za odlaganje odpadkov še vedno raje izberejo najbližje nelegalno mesto. Tako se na robu njune gozda, ki ga skrbno čistita, pojavi bodisi kup gradbenega materiala bodisi vreče bioloških odpadkov, z dodatkom komunalnih odpadkov ... Lastnika sta se obrnila na Inšpekcijo za okolje in naravo in po drugem urgiranju prejela odgovor, ki jima je vzbudil vprašanje: Koga ščiti naša zakonodaja, lastnike ali onesnaževalce? V odgovoru je namreč pojasnilo, da gre v inšpekcijskih nadzorih za varovanje javne koristi in organ začne postopek po uradni dolžnosti. Prijave vlagateljev štejejo le kot pobuda za morebitno uvedbo inšpekcijskih nadzorov. To niso zahteve strank, na podlagi katerih bi bila inšpekcija dolžna reagirati. Obveščajo ju, da bo inšpektor za okolje in naravo ukrepal v skladu z zakonskimi pristojnostmi, glede na prioriteto dela in vrtni red prijav, sta pa dobila pojasnilo, da v primeru, ko povzročitelja nelegalno odloženih odpadkov ni mogoče odkriti, lahko organ odloča zoper lastnika zemljišča; zakon o varstvu okolja namreč vzpostavlja odgovornost lastnikov za odpadke na njihovem zemljišču.

Postojnski svetniki vnovič rekli NE vadišču na Počku

Postojnski svetniki so na februarski seji soglasno sprejeli sklep, da se nemudoma ukine vadišče na območju postojnske občine in da se odpovedo tudi vse že napovedane in predvidene vaje. To je bil odgovor postojnske Občine ministru Erjavcu na vprašanje, ali naj Poček ostane osrednje vojaško vadišče in katere dejavnosti bi bile sprejemljive. Svetniki so sprejeli tudi Strategijo razvoja turizma v občini Postojna 2018–2023.

Na ključno vprašanje, kaj se bo zgodilo, če Mors tega sklepa ne bo spoštoval, **postojnski župan Igor Marentič** odgovarja: »Postopki in pogovori se nadaljujejo. Zakonodaja jasno pove, da so pridobili gradbeno dovoljenje za gradnjo stavb, ne pa tudi za dejavnost, zato bomo tudi po pravni poti iskali rešitev ali odgovore, kaj lahko na tem območju počnejo.« Marentič pričakuje, da se bodo zdaj začeli pogovarjati z ministrstvom o nadaljnjih korakih zmanjševanja oziroma zapiranja vadišča.

Zvonko Černač (SDS) je v razpravi uvodoma poudaril, da je edina prava pot na ustrezen način zaščititi vodni vir, ob tem pa dobil pojasnilo, da je tozadevni zakon v zaključni fazi. »Naslednji korak Občine je gotovo zakon, ki ga pripravljamo in ga bomo vložili v državni zbor,« je dejal Marentič.

Oskar Komac (Mi znamo) je v nadaljevanju opomnil: »Za seboj imamo referendumsko voljo ljudi – ali se sploh lahko odločamo o kaki drugi usmeritvi? Še nikoli nismo bili tako blizu zaprtja Počka. Če bomo to priložnost izpustili, je vprašanje, kaj nas čaka.« Prišel je čas, da Mors najde novo ustrežno lokacijo, ki ne bo ogrožala pitne vode, je med drugim poudaril **Andrej Poljšak (Poper)**.

Tudi **minister Erjavec** je na pogovorih z županom prejšnji mesec napovedal iskanje drugih možnosti. Na vprašanje novinarjev, katere so

možne lokacije, je Marentič navajal selitev na Bač, v Kočevski Rog, s težko oborožitvijo pa na Mačarsko. Po mnenju Andreja Berginca bo morala Slovenska vojska najti alternativo, poleg tega pa Poček ne bo več dolgo ustrezal vse strožjim normativom Nata.

Zelena luč Strategiji razvoja turizma

Svetniki so obravnavali in sprejeli Strategijo razvoja turizma v občini Postojna 2018–2023. Zavod Znanje Postojna, občinski upravljavec za področje turizma, je pripravil Strategijo v sodelovanju z zunanjim izvajalcem Pisarna, Sonja Dolenc, s. p. Dokument prinaša izhodišča za razvoj in zajema analizo stanja ter obseg ukrepov za razvoj, ugotavlja pomanjkljivosti in nizko stopnjo prepoznavanja turizma kot donosne gospodarske panoge. Gre za temeljni strateški dokument, v osnovi namenjen Občini in občinskim institucijam ter ponudnikom turističnih storitev. Glavni izzivi, ki so se pokazali že ob pripravi strategije, so prevelik razkorak med razvitostjo ponudbe Parka Postojnska jama in drugo turistično ponudbo v občini, turistično-infrastrukturalna nerazvitost in razpršeno upravljanje s turizmom. **Goran Blaško (SD)** je turistično strategijo označil kot prvi razvojni dokument na področju turizma v zadnjih 30 letih. V razpravi je poudaril, da je nujna implementacija dokumenta na vseh nivojih, če naj pričakujemo razvoj in hkrati rast gospodarskega deleža turizma. Ta znaša na Postojnskem

trenutno pičle štiri odstotke. **Stanko Markovčič (Desus)** je med drugim pozval k povezovanju v turizmu, opomnil na nujnost ureditve avtobusne in železniške postaje ter pozval k razmisleku o tržnici in kulinarčnih festivalih ne le ob sobotah, ampak tudi ob nedeljah.

Svetniki so med drugim opomnili, da je treba v promocijo turizma vključiti tudi lokalne medije, dokument pa udejanjiti v praksi, in sprejeli strategijo, za katero je Občina odštela 7.000 evrov.

Nepoklicni podžupan je Andrej Poljšak

Župan Igor Marentič je svetnike na seji uvodoma seznanil o tem, da je dan pred sejo za nepoklicnega podžupana imenoval **Andreja Poljšaka**. Ta je za občinskega svetnika kandidiral na Listi krajevnih skupnosti Poper, njegova dosedanja prizadevanja pa jasno nakazujejo, da bo njegova vloga pomembna v prizadevanjih za usklajen razvoj mesta in podeželja. Poljšak je bil občinski svetnik v več mandatih in si izkušnje v lokalni politiki nabiral tudi z vodenjem Krajevne skupnosti Prestranek.

Svetniki so sprejeli nepreklicni odstop Vladimire Krese, direktorice Zavoda Znanje, in na županov predlog imenovali za vršilko dolžnosti direktorice za največ šest mesecev **Tino Bazjako**.

Besedilo: Blanka Markovič Kocen; fotografija: Tomaž Penko.

Postojnska občina ima še veliko neizkoriščenih priložnosti pri razvoju turizma.

Sestanek predstavnikov Občine in Morsa prestavljen na 21. marec

Na Ministrstvu za obrambo Republike Slovenije (Mors) so potrdili, da so bili s sklepom postojnskega občinskega sveta uradno seznanjeni 13. februarja. Kot so sporočili, je minister Karel Erjavec imenoval delovno skupino za nadaljevanje pogovorov z Občino Postojna. Skupina pod vodstvom Boštjana Šefica se bo v najkrajšem

možnem času sestala s predstavniki Občine. Z njo se bodo, kot so zapisali, »pogovarjali o nadaljnjih dejavnostih glede odprtih vprašanj.« Kot smo izvedeli na postojnski Občini, so na ministrstvu sestanek s prvotno dogovorjenega 6. marca predstavili na 21. marec.

Medtem na ministrstvu nadaljujejo pripravo Državnega prostorskega načrta (DPN) za Osrednje vadišče slovenske vojske (OSVAD) Postojna. Vanj morajo vključiti tudi dopolnitve strokovnih podlag za oceno vplivov vojaških dejavnosti na podzemne vode. Izdelavo poročila je ministrstvo naročilo Geološkemu zavodu Slovenije, ugotovitve

strokovnjakov pa bodo javnosti znane šele po zaključeni strokovni reviziji in uskladitvah, konec marca ali v aprilu. »Revizija elaborata bo opravil neodvisni revizor, zatem ga čakajo uskladitve na Ministrstvu za okolje in Direkciji za vode. Če ne bo zahtev za dopolnitev, bomo dokument lahko javno objavili,« so zapisali na Morsu. Ocenjujejo, da bi nov DPN za OSVAD lahko sprejeli do konca letošnjega leta. Kot so še sporočili z ministrstva, zdaj »preučujejo različne možnosti za zagotavljanje najbolj učinkovitega usposabljanja in urjenja pripadnikov Slovenske vojske v prihodnosti.«

Mateja Jordan

Ministrstvo končno potrdilo sofinanciranje varovanih oddelkov

Več kot 40 let stara stavba Doma upokoencev (DU) Postojna že zdavnaj ne ustreza več sodobnim standardom institucionalnega varstva starejših. Potrebna je temeljite prenove, najbolj pa pogrešajo oddelke za osebe z demenco. Dolgoletna prizadevanja vodstva so ob podpori Občine Postojna končno obrodila sadove in kot kaže, bodo odprli v DU nova oddelka za stanovalce, ki potrebujejo 24-urno varstvo, že jeseni. Potem ko je postojnski občinski svet lani izglasoval finančno soudeležbo v višini 200 tisoč evrov, je zdaj namreč potrdilo sofinanciranje tudi Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

V Domu upokoencev Postojna naj bi že jeseni odprli nova oddelka za stanovalce, ki potrebujejo 24-urno varstvo.

Ob tem si je najbolj oddahnila **direktorica Alenka Curk**, saj po njenih besedah skoraj dve tretjini od 160 aktualnih stanovalcev trpita za eno od blažjih ali težjih oblik demence. »Zdaj so nastanjeni po celi hiši, kar zahteva pozornost vseh zaposlenih in osebno spremljanje, da skrbimo za njihovo varnost, sicer se lahko poškodujejo ali enostavno odtavajo iz doma,« je pojasnila.

Pogovori na to temo s pristojnimi se vlečejo že vse od leta 2014, ko je bil že izdelan tudi idejni načrt za ureditev podprtitčja z dvema gospodinjstima skupinama za osebe z demenco, vendar se do lani ni zgodilo nič. Lanska potrditev sofinanciranja pri Občinskem svetu Postojna pa je zadeve le premaknila z mrtve točke. »S tem so svetniki odigrali zelo pomembno vlogo, saj je bilo z dvema zagotovitvenima viroma financiranja precej lažje prepričevati pristojno ministrstvo,« zadovoljno ugotavlja Curkova.

Celotna investicija ureditve dveh oddelkov za 24 oseb je vredna 900 tisočakov. Občina in ministrstvo bosta prispevala vsak po 200 tisoč evrov, preostanek bodo pokrili iz sredstev doma. Varovana oddelka bodo uredili v podprtitčju, saj je lokacija na enem nivoju in z izhodom na prosto idealna, načrtuje Curkova. Kot je povedala, bodo pridobili sodobne sobe s povečano površino za stanovalce z demenco, pa tudi prostor za paliativno oskrbo. S tem se bodo močno izboljšali bivalni pogoji, ekipo pa bodo morali kljub istemu številu stanovalcev kadrovsko okrepiti: »Glede na strukturo stanovalcev smo že zdaj kadrovske podhranjeni, prenova pa nam bo omogočila dodatno zaposlitev kadrov, kot so gospodinje oziroma socialne oskrbovalke.

Če bo šlo vse po načrtih, bodo začeli z deli že v aprilu in naj bi bila zaključena še pred koncem leta.

Besedilo in fotografija: Mateja Jordan.

Nova enota Vrtca že prihodnjo jesen

V Vrtcu Postojna v zadnjih letih obvladujejo prostorsko stisko, čakalne vrste tudi po aktualnem zaključenem vpisu ne bo. Do prihodnje jeseni bo v bližini matične enote zrasla nova stavba, v kateri bo prostora za približno 200 otrok. Tja bodo najprej preselili vse tri oddelke iz enote v »stari porodnišnici«. Vrtec deluje sicer na petih lokacijah – na treh v mestu ter še v Planini in Studenem. V slednjih jim nekaj težav povzroča previsoka koncentracija radona. Situacijo obvladujejo z različnimi ukrepi, dokončna razrešitev problema pa bo že v rokah novega vodstva vrtca. V teh dneh se namreč zaključuje razpis za mesto novega ravnatelja.

Na Občini so prejeli tri prijave; za položaj se poteguje tudi dosedanja **vršilka dolžnosti (v. d.) Elizabeta Zgonc**. Kot je povedala, lahko trenutno ponudijo predšolsko varstvo vsem, ki to želijo. V vrtec je v tem šolskem letu vključenih 659 otrok, od tega 53 v enoti Škratek. Ta se bo iz stavbe nekdanje porodnišnice na Vilharjevi ulici preselila v nov vrtec. Zrasel bo na občinskem zemljišču v bližini matične enote, med Stjenkovo in ulico Prekomorskih brigad. Občina bo gradnjo in upravljanje za naslednjih 15 let zaupala koncesionarju. Svetniki so potrdili investicijsko dokumentacijo in koncesijski akt za javno-zasebno partnerstvo. Zdaj bodo preko razpisa poiskali zasebnega partnerja. Vrednost investicije, ki bo omogočila odprtje desetih novih oddelkov, ocenjujejo (z davkom vred) na okoli 3 milijone 400 tisoč evrov. Dokončana naj bi bila do konca leta 2020. S tem pa problem predšolskega varstva v občini še ne bo rešen dolgoročno, saj so dotrajani montažni matični stavbi, čeprav energetsko obnovljeni, šteta leta.

Še letos bodo sanirali problem radona v enoti Ravbarček v **Planini** in ponovno preverili koncentracijo tega nevarnega plina v enoti Pudgorček v **Studenem**. Uprava RS za varstvo pred sevanji redno nadzira koncentracije radona v vrtcih in šolah, saj je v letu 2015 zaznala v teh dveh enotah presežene vrednosti. V vrtcu v Studenem je bila po besedah **inšpektorja dr. Tomaža Šuteja** koncentracija radona sicer le malo nad dopustno, okoli 400 bekerelov (Bq), v planinski enoti pa se je ponoči dvignila celo nad 1000 Bq. **Stavba na Vilharjevi ulici v Postojni** je bila že pred tem uspešno sanirana, zato povečane koncentracije radona v ozračju meritve niso pokazale.

Lani poleti je Zavod za varstvo pri delu Ljubljana nadaljeval merjenje radona v planinski enoti. Ravnateljica z rezultati ni bila seznanjena; neuradno je izvedela le, da je vsebnost radona povečana predvsem v nočnem času, ko se prostorov ne zrači. Skupaj z Občino Postojna so ukrepali takoj. »Preverili in sanirali smo delovanje prezračevalnega sistema, saj naj bi klimatske naprave v prostorih izmenjevale premajhno količino zraka ali pa ustvarjale podtlak, kar povzroča uhajanje zraka in s tem tudi radona,« je pojasnila Elizabeta Zgonc. Z meritvami in ukrepi so seznanili tako starše otrok kot Svet zavoda Vrtca Postojna. Po podatkih Uprave RS za varstvo pred sevanji je bila v času, ko so otroci v vrtcu, povprečna izmerjena koncentracija radona 392 Bq, kar je le malo nad priporočeno letno referenčno količino (300 Bq). To je po ravnateljicinih zagotovilih tudi rezultat ukrepov za zmanjšanje sevalne obremenitve, predvsem rednega prezračevanja.

Še letos bodo izvedli meritve tudi v enoti Pudgorček v Studenem, po zaključenih sanacijah pa tudi ponovne meritve v enoti Ravbarček Planina. »Glede na rezultate bomo v prihodnje sanirali še nekatere špranje v tleh, saj so bile prepoznane kot viri uhajanja radona,« je še napovedala Elizabeta Zgonc.

Mateja Jordan.

S prizidkom k OŠ Antona Globočnika v Postojni za desetletje rešujejo prostorsko stisko

Župan Igor Marentič je 19. februarja podpisal pogodbeni sporazum za izgradnjo prizidka Osnovne šole Antona Globočnika. Izvajalca del, podjetje Kolektor Holding, d. o. o., izbranega na razpisu, je zastopal direktor Tine Vadnjal. S 6,2 milijona evrov vredno investicijo bodo do začetka naslednjega šolskega leta zagotovili 2.729 m² novih uporabnih površin. Občina Postojna je v februarju pridobila tudi gradbeno dovoljenje za prenavo prizidka POŠ Miroslava Vilharja v Hruševju.

Župan Igor Marentič in direktor podjetja Kolektor Holding, d. o. o. Tine Vadnjal sta podpisala pogodbeni sporazum za izgradnjo prizidka Osnovne šole Antona Globočnika.

Z rastjo občine in njenega prebivalstva je bila potreba po gradnji prizidka eni od osnovnih šol vse bolj izražena, povečanje kapacitet pa terjajo tudi predvidevanja vpisa na osnovne šole v prihodnjih letih. Strokovne službe Občine so se po temeljitem razmisleku odločile za prizidek k **Osnovni šoli Antona Globočnika**.

Kot je na novinarski konferenci ob podpisu pogodbe povedal **župan Igor Marentič**, je višina investicije v skladu s predvidevanji, in sicer približno 6,2 milijona evrov. Sredstva bodo zagotovili iz občinskega proračuna, EKO sklada in iz državnih sredstev v skladu z Zakonom o financiranju občin. Gradnja se bo pričela v marcu, vsa dela pa morajo biti končana v avgustu 2020, tako da bodo novi prostori v uporabi z začetkom šolskega leta 2020/21. Novih uporabnih površin bo 2.729 m², obnovili pa bodo še obstoječo delilno kuhinjo, jedilnico in zbornico – skupaj približno 600 m² površin. Zgrajeni bodo nova jedilnica, sedem predmetnih učilnic, dve veliki in dve mali učilnici, večnamenska dvorana ter ustrezno število garderob, kabinetov in sanitarij. Pomembna pridobitev je predvsem nova kuhinja.

Ta bo z vsemi spremljevalnimi prostori zagotavljala 1.200 kosil za obe osnovni šoli v Postojni. Svoj prostor bo imelo tudi 21 otrok s posebnimi potrebami z Osnovne šole Miroslava Vilharja. Po županovih besedah bo treba na tem prostoru posekati nekaj dreves, pričakovati pa je (podobno kot pri Gasilsko-reševalnem centru), da bo potrebno pilotiranje, kar gradnjo lahko nekoliko podraži. »Občina se širi, potrebne bodo še dodatne kapacitete,« je dejal župan, prepričan, da bo sedanja širitev zadostovala za naslednjih deset let.

Občina Postojna je v februarju pridobila tudi gradbeno dovoljenje za izvedbo nadzidave, dozidave in prenove obstoječega prizidka **podružnične osnovne šole Miroslava Vilharja v Hruševju**. V nadzidavi objekta bodo predvidoma umeščeni dve učilnici, kabinet, sanitarije in garderoba za učence ter dvigalo. S tem in z obstoječim stopniščem bo novi del povezan s sedanjim. Preprostejši dostop do šole v slabšem vremenu pa bo omogočila ureditev nadstreška pred vhodom.

Besedilo in fotografija: Blanka Markovič Kocen.

Kadrovska situacija v ZD Postojna je obvladljiva

Zdravstveni dom (ZD) Franca Ambrožiča Postojna s 107 zaposlenimi pokriva primarne zdravstvene potrebe prebivalcev občin Pivka in Postojna, specialistične ambulante pa obiskujejo tudi prebivalci sosednjih občin. Medtem ko se v večini slovenskih zdravstvenih ustanov spopadajo s precejšnjim pomanjkanjem kadrov in z veliko preobremenjenostjo družinskih zdravnikov, v Postojni – po besedah direktorice Irene Vatovec – situacijo obvladujejo. To jim uspeva zlasti zaradi dolgoletne aktivne kadrovske politike in vzgoje bodočih kadrov.

Specialisti družinske medicine (med zdravniki najbolj obremenjeni in najslabše plačani) so glasni že dlje časa. Zdaj pričakujejo od **ministra za zdravje Sama Fakina** sistemske spremembe, ki bodo zdravnikom omogočile učinkovitejše delo in v središče spet postavile bolnika. **Direktorica ZD Postojna Irena Vatovec** potrjuje, da so polno obremenjeni tudi vsi zdravniki v njihovih splošnih ambulantah. »Če bo uspel dogovor z ministrstvom in zavarovalnico, bomo ob nižjih normativih našli tudi več časa za paciente,« je prepričana.

V postojnskem zdravstvenem domu je na primarnem nivoju redno zaposlenih 19 zdravnikov, od tega 10 specialistov družinske medicine. Kot poudarja direktorica, so se po zaslugi aktivne kadrovske politike doslej uspeli izogniti večjim težavam. »Smo tudi učni zavod in specializante s področja družinske medicine praviloma tudi zaposlimo,« je povedala, a vseeno izpostavila problem v ambulanti Nujne medicinske pomoči. »Specialista urgentne medicine tudi po enem letu še nismo našli, zato to delo opravljajo specialisti družinske medicine, kar zanje seveda predstavlja večjo obremenitev.«

Vatovecva pričakuje zaplet tudi na področju pediatrije, saj se obetata dva porodniška dopusta. »Nadomestiti pediatra je res težko, sploh glede na to, da ga nismo dobili niti za redno delo, zato bo vskočila ena od upokojenih pediatrij, drugega bodo morali še najti.« Pomanjkanje specialistov se po-

zna tudi na področju deficitarnih kadrov. Lani so zamen iskali nevrofizioterapevko (za nadomeščanje porodniškega dopusta), zdaj izobražujejo kandidatko, ki bo začela delati v letošnjem letu. Direktorica pričakuje precej težav tudi pri zaposlovanju zdravnikov za delo v novem programu centra za duševno zdravje otrok in mladostnikov. »Potrebujemo štiri klinične psihologe, a teh na trgu dela v Sloveniji praktično ni. Srečo pa imamo, da pravkar končuje specializacijo pedopsihiatrija iz Postojne.« To bo eden od 25 bodočih tovrstnih slovenskih centrov; nudil bo interdisciplinarno obravnavo duševnih motenj 80.000 prebivalcem v regiji. Po direktoričinih zagotovilih naj bi zaživel v maju.

Dvema v ZD zaposlenima zobozdravnicama sta se pred kratkim pridružila Tamara Perhavec, specialistka dentalne medicine, in specialist protetik Martin Žepič. »Pridobili smo program dr. Kostanjška, ker odhaja v pokoj, in ju zaposlili za polovični delovni čas,« pravi Irena Vatovec in dodaja, da je zobozdravstvena oskrba na območju še vedno pomanjkljiva. **Zobozdravnica Tamara Perhavec bo delala v novi zobozdravstveni ambulanti v 2. nadstropju ZD ob ponedeljkih popoldne ter v torek in sredo dopoldne, protetik Martin Žepič pa bo pacientom na voljo ob četrčkih med 7.45 in 17. 50. Naročila na pregled sprejemajo na telefonski številki 05 701 4000.**

Mateja Jordan

V drugem delu predstavitve razvoja Postojne spremljamo razvoj kmetijstva, vzpon obrtništva in gradnjo hotelov. Postojna je postajala tudi upravno in šolsko središče, sredi 18. stoletja so odprli tudi prvo bolnišnico.

Prvotni kmečki značaj naselja

Iz napovednih tabel Terezijinega katastra iz leta 1757 je razvidno, da so Postojnčani sejali za ozimnico prvenstveno pšenico in rž, kot ostala žita ječmen, proso in ajdo ter daleč največ oves. Pridelovali so tudi lan, delež njiv pa so puščali v t. i. prahi, torej so jih pustili neobdelane. Po Francevem katastru iz leta 1824 je bilo v postojnski katastrski občini 156 ha njiv. Od tega je bilo le 29 ha dobrih njiv in tudi te so (v primerjavi s škofjeloškimi njivami) dajale polovico slabši donos. Vrtov je bilo za 5 ha, travnikov 564 ha, pašnikov 1767 ha, ostalo so zavzemali gozdovi. Med pridelki se je povečal delež repe, krompirja, zelja in fižola. Glavni odjemalec je bil Trst – tam so v glavnem prodajali le krompir in nekaj malega fižola, ostalo so porabili doma. Na vrtovih so prevladovala jablane, hruške in slive. Po nabornem popisu iz leta 1830 so našli na območju občine 144 konj, 68 volov, 150 krav, 50 glav male goved, 153 ovac in 160 prašičev. Tako konji kot govedo in prašiči so bili večinoma močne in velike štajerske vrste. Konje in vole so uporabljali za pre-

voz blaga po trgovski cesti, vole tudi za poljska dela. Največji posestnik je imel 7 volov. Konjereja je bila zelo stara na Krasu in kraški konj cenjen tudi na Postojnskem, kjer je cerkveni zaščitnik trga sv. Štefan. Gosposčinsko kobilarno v Postojni poznamo od leta 1581. Cesar Karel VI. jo je leta 1736 prestavil v Prestranek, reja konj pa je zaradi razvoja železnice in umikanja cestnega tovornega prometa močno upadla v začetku dvajsetega stoletja.

Obrtništvo in hotelirstvo

V davčnem registru iz leta 1564 nakazujejo že priimki in hišna imena, da se je določen delež prebivalstva preživljal z obrtništvom. Med te primke spadajo Bržolar (kot gostilničar), Kolar, Šloser, Žagar, Kovač, Mlinar in drugi. Prvenstveno so vsi zapolnjevali potrebe velikega povpraševanja, ki sta ga narekovala furmanstvo in tranzitni cestni promet. Če pobrska mo med najpogostejšimi obrtniki, najdemo v letu 1885: 25 gostincev, 19 trgovcev, 5 mizarjev, 7 čevljarjev, 3 mlinarje, krojače, kovače, kleparje, tesarje, prevoznike in žagarje. V tistem obdobju se je število obrtnikov v petih letih povečalo za 20. Zanimiva je

tudi zaznamba obrtnika z nazivom prodajalec kapnikov za spomenike. K razvoju gostilničarstva (zagotovo zelo stare obrti v Postojni) so poleg lačnih, žejnih in prenočišča potrebnih prevoznikov vse bolj prispevali tudi turisti. Prvi hotel je postavil Švicar Franc Pogler leta 1874 in je bil za tedanje čase na zelo visokem nivoju. Postavil ga je na prostoru opuščene Lebanove pivovarne. Imenoval se je **Grandhotel Adelsbergerhof**; pohvalil se je lahko s 65 sobami, z električno razsvetljavo in s kopalniškimi prhami. Nedvomno je spadal med javne zgradbe, ki so zaznamovale postojnsko zgodovino in tudi kulturo. Okrog hotela je zrastel čudovit angleški park z igriščema za tenis in kriket, avtomobilsko garažo in verando nad vhodnim stopniščem. Park so na srečo delno ohranili, čudovi-

ta arhitekturna stavba pa je končala (kakor se tudi sam delno spominjam) zaminirana v oblaku prahu leta 1980. Na tem mestu je postavljen nov šolski center, današnja Srednja gozdarska in lesarska šola, tako da je skrb za park v pravih rokah. Drugi večji hotel, dolga leta prizorišče znamenitih društvenih novoletnih in pustnih plesov, je bil **Narodni hotel**, pozneje preimenovan v **Hotel Paternost**, na križišču Ljubljanske in Kolodvorske ulice. V razkošni jedilnici so lahko postregli 200 obiskovalcem, prenočili pa so do 50 gostov. V njem so prirejali tudi dramske igre in razna zborovanja, saj je bil v bližini železniške postaje. Med ostalimi hoteli sta bila imenitnejša **Pri ogrski kroni** in **Hotel Ribnik** (stara avtobusna postaja). Hotel Pri ogrski kroni (prvotno imenovan Osteria Grande) se omenja v angleškem turističnem vodniku že leta 1837; v njem je 1862 prenočevala tudi cesarica Marija Ana. Hotel je končal svojo dolgoletno tradicijo v plamenih na božični večer leta 1940. Finančno solidno so shajali tudi gostilničarji, lastniki vinotočev, točilnic žganih pijač in kavarnarji.

Še o mlinih ...

Mlinarstvo v Postojni in na Pivki je po zabeležbah že zelo staro; v urbarju iz leta 1498 so navedeni **Gornji, Srednji in Dolenji mlin** – delovali so vse do sodobnega časa. Spodnji mlin pred ponorom Pivke je po takratnih zapisih užival Jorig Lueger, brat Erazma Predjamskega. Potres leta 1590 je zrušil skalovje v vhod ponorne jame in Pivki onemogočil tok v podzemlje, zato je tri leta poplavljal pivško kotlino in uničil spodnji mlin. Nekoliko više je tri

Prvi hotel, Grandhotel Adelsbergerhof, je leta 1874 postavil Švicar Franc Pogler.

Opekarna Jos. Lavrenčiča pri Postojni.

Opekarna je zaposlovala 35 ljudi.

leta po umaknitvi vode zrasedel nov mlin. Tega si je med drugimi lastila postojnska cerkev sv. Štefana do leta 1777, ko ga je prodala zaradi zidave nove cerkve. V prvi polovici 19. stoletja so imeli omenjeni trije mlini skupaj 12 koles. Lastnik Gornjega in Spodnjega mlina baron Anton Codelli, premožni pomembnež, je imel ob Pivki tudi javno kopališče. Codelli je bil med leti 1814–31 okrožni glavar v Postojni in pred tem krajše obdobje župan Ljubljane. Lastnik Srednjega mlina je bil Anton Leban, tudi lastnik omenjene pivovarne (ta je obratovala slabih dvajset let). Istočasno obratujoče žage so takrat razžagale letno okrog 1000 hlovov v deske in letve. Žaga ob vhodu v Postojnsko jamo je obratovala do leta 1942. Leta 1896 je Franc Jurca postavil **parno žago**; 35 zaposlenih je večji del obdelovalo les za ladjedelnice v Trstu. Na tej lokaciji je po drugi vojni poslovala enota lesne proizvodnje Javor. Čez desetletje pa je pričel graditi Josip Lavrenčič na bližnji lokaciji (v zaledju železnike postaje) **moderno opekarno** na parni pogon. Imela je velik pomen za širšo okolico. Lastništvo obeh opekarn sta prevzeli družini Dolšajn in Jurca, letna proizvodnja je presegala 300.000 opek.

... in vodi

Izvirov vode na tem območju, kjer se stikata flišna in apnenčasta plast, ni nikoli manjkalo. Pred intenzivno pozidavo se je naselje oskrbovalo iz številnih izvirkov, ki privrejo na površje ob vznožju Soviča in na predelu proti Kremenci. Seveda so vsi imeli svoja imena: studenec Žakeljca, Doljšanov studenec, Bukovec, Ribnik,

Studenec na stari cesti. Z izgradnjo prvega vodovoda 1907 so obstoječi izviri izgubili svojo pomembnost, in so jih večinoma namerno zasovali. Do izgradnje vodovoda v Malnih pri Planini je Postojni večkrat primanjkovalo pitne vode. Najprej jo je dobivala iz izvirov na pobočju Nanosa

Grandhotel Adelsbergerhof je spadal med javne zgradbe, ki so zaznamovale postojnsko zgodovino in tudi kulturo.

pri Stranah, leta 1955 pa so vodovod dodatno okrepili z izvirov pri Korotanu blizu Orehka. Kako zna prepotrebna pitna voda tudi nagajati, če ne upoštevamo matere narave, se je pokazalo pri gradnji podzemnih garaž hotela Kras pred desetimi leti. Drugo etažo garaže je zalivala voda, kar so napovedovali tudi starejši prebivalci Majlonta. Ti se še spomnijo, kje vse potekajo podzemne vodne žile.

Upravno, šolsko in zdravstveno središče

Postojna je bila od leta 1748 sedež upravnih in drugih uradov. Postala je sedež notranjske kresije, okrožnega gradbenega urada, okrožnega gozdnega urada in sedež okrožne blagajne, sedež nabornege okraja in okrajne gosposke (ta je obsegala glavni občini – Postojno in Košano). Okrajno glavarstvo Postojna je obsegalo 38 notranjskih, vipavskih in pivških občin, leta 1900 je imelo 41.912 prebivalcev in je bila tudi sedež okrajnega sanitetnega sveta, katastrskega urada, davčne-

ga urada in okrajnega sodišča. Od srede 19. stoletja je postojnska občina obsegala poleg trga Postojna še vasi Veliki Otok, Zalog, Stara vas, Zagon, Mali Otok, Hrašče, Studeno, Belsko in Strmica. Obenem je Postojna pomenila tudi šolsko in zdravstveno središče. Začetke šolstva

postavljamo v prva leta 18. stoletja, saj obstajajo podatki, da je bil prvi učitelj in organist Anton Kopriva postavljen leta 1702. Obsežnejši pisni viri postavljajo šolstvo v leto 1781, ko je omenjena trivialka, takratna obvezna šola za vse otroke med 6. in 12. letom. Leta 1810 so sezidali novo šolsko poslopje na mestu, kjer je prej stala cerkev sv. Andreja. Za časa Francozov so imeli Postojnčani tudi gimnazijo, trirazredna glavna šola je bila leta 1855 razširjena v štirirazrednico, do konca 19. stoletja

so dobili sedemrazredno šolo. V postojnski šolski okoliš so spadale takrat še bližnje vasi. Zasebna deklška šola je zaradi premajhnega vpisa delovala le tri leta, več sreče so imeli fantje z obrtno nadaljevalno šolo in trirazredno deško meščansko šolo. Prve podatke o bolnici imamo iz leta 1749, ko so na Pristavi pod Sovičem v zapuščenih prostorih kobilarne uredili bolnišnico za nalezljive bolezni. Epidemija kolere naj bi bila leta 1855 kriva za smrt 150 Postojnčanov. Leta 1853 so odprli bolnišnico v prostorih prejšnjega Materinskega doma (stara porodnišnica), poleg so 1908 sezidali prvo pravo občje javno bolnišnico z 28 posteljami, veterinarja pa je Postojna dobila v osemdesetih letih 19. stoletja. Iz začetkov istega stoletja je poznana tudi prva lekarna, imenovana »Pri črnem medvedu«, dolga leta edina na vsem območju postojnskega okraja.

Besedilo: Marino Samsa; fotografije: arhiv Notranjskega muzeja Postojna.

Nadaljevanje sledi v marčevski številki.

Ljudska šola cesarja Franca Jožefa je odprla vrata septembra 1900.

Dragana Čolić

Za sodelovanje v Prepihovi rubriki *Na obisku* sem malo moledovala. Dragana bi intervju najraje predstavila za daljše obdobje, morda bi kasneje lahko govorila o projektu, ki je zdaj še »pod vprašajem«. Toda zakaj bi čakali zaključek kateregakoli projekta pri osebi, ki je že doslej naš prostor zaznamovala z več dokumentarnimi filmi, televizijskimi oddajami o naših krajih in ljudeh, radijskimi nastopi, prireditvami?! Glas regijskega radija in nekaj let obraz lokalne televizije se nam je vtisnil v spomin tudi pred petimi leti, ko so naši kraji obtičali v ledenem oklepu. Postojnčanko, ki jo je pred leti srce vodilo v Orehek, so odprtih rok sprejeli Orehovčani, saj se je takoj tvorno vključila v življenje vasi. Uspela sem jo prepričati za intervju, usoda ali naključje pa je nanoslo, da je prav na dan najinega srečanja prejela pošto z obvestilom o uspešni kandidaturi projekta o Pavlu Knoblu na LAS-ovem razpisu za evropska sredstva. Na vratih domovanja »njenih« Žerjavistov me je pozdravila s sijočimi očmi in prepričljivim pozdravom: »Danes je res lep dan!« Tako se je v najin pogovor vpletel še Pavel Knobl ...

Včasih se zdi, da radijske in televizijske voditeljke, zlasti lokalne, dobro poznamo. Pa ni vedno tako. Kako se je vila tvoja pot, dokler nisi pristala za mikrofonom Radia 94?

Osnovno šolo in gimnazijo sem obiskovala v Postojni, v študijskih letih pa me je pot vodila v Ljubljano in Koper. To obdobje sicer še ni formalno zaključeno. Odločena sem, da bom študij na Fakulteti za humanistične študije Koper zaključila, ko bom imela dovolj časa. Od malih nog me je zanimalo veliko področij. Že v srednji šoli sem se vključevala v delovanje Študentskega kluba in Mladinskega centra Postojna. Bila sem v skupini

mladostnikov, ki je v prvih letih zagnano sodelovala pri festivalu Zmaj 'ma mlade. Ob tem sem ugotovila, da mi je kultura blizu. Pomembno mi je bilo tudi, da imam možnost izraziti svoje mnenje in v svojem domačem, lokalnem okolju narediti nekaj konkretnega.

Kako te je zaznamoval Radio 94?

Radijski ekipi sem se pridružila na povabilo Mateje Jordan. Radio 94 je bil zelo pomembna stopnica v mojem življenju, veliko mi je dal glede širšega poglobljanja v življenje občine in regije. Imela sem priložnost najti svoj »glas«, svoj na-

čin podajanja vsebin, kar je zelo pomembno tudi za osebno rast mladega človeka. Imeli smo tudi možnost govornega usposabljanja, največ pa smo se naučili ob prenosu dobrih praks v ekipi in s pridobivanjem izkušenj. K moji kakovostni rasti je pripomogla tudi osebna zaveza dobro opravljenemu delu; vedno sem stremela k temu, da bi bilo moje delo boljše od predhodnega, tako po govorni kot inovativni plati.

Nekaj let sem nato vzporedno delala tudi na lokalni televiziji Studio Proteus. Dobila sem priložnost snemanja dokumentarnih oddaj o naših krajih in ljudeh ter dveh dokumentarnih filmov – *Življenje pod in po Italiji* in *Zgodbe iz Majlonta*. Mislim, da se je tu izkristaliziralo tisto, kar bi rada počela v življenju, to je dokumentarna filmska produkcija – od scenarija do režije. Vedno bom hvaležna za vse priložnosti, ki sem jih dobila tako v KŠOPP-u in MCP-ju kot tudi na Radiu 94 in Studiu Proteus. Omogočile so mi dragoocene izkušnje, učenje in nenazadnje – samospoznavanje. Tako so prišli tudi novi navdihi, ideje, odpirala so se mi nova vrata, projekti in vabila k sodelovanju.

Kako zanimivo pa je bilo vabilo pred petimi leti ob ledeni ujmi, da se kot komunikatorica pridružiš kriznemu štabu Civilne zaščite?

To je bila – z vidika kratkoročnih učinkov – moja največja šola doslej; pokazala mi je, koliko zmorem. Povabila direktorja Radia 94, Sandija Curka, ki je po začetnih težavah prevzel vodstvo kriznega štaba Civilne zaščite, nisem mogla zavrniti. Rada imam svoj kraj in v tistih kriznih dneh sem hotela tudi jaz prispevati svoj delež pri odpravljanju posledic in vzpostavljanju normalnega življenja v naši občini. Ekipi sem se pridružila na svoj rojstni dan, 6. februarja (smeh). Sledili so dnevi brez urnika, od jutra do večera, dogajalo se je iz minute v minuto in vsakokrat je bilo treba modro odreagirati. K sreči sem imela dobro socialno mrežo, največ pa sem se lahko naučila od pripadnikov Civilne zaščite, ki vedo, kaj je v takšnih trenutkih najbolj pomembno.

V zadnjih nekaj letih si nepogrešljiva v kulturnem in družabnem življenju Orehka. Te je tja vodilo srce?

V Orehek me je pripeljalo srce in tam se je še dodatno napolnilo – s sprejetostjo, splošno kulturno ozaveščenostjo in srčnostjo ljudi. Orehovčani pomagajo sočloveku, tudi v današnjem precej odtujenem času negujejo družabno življenje in prostovoljno delo. S pomočjo Občine Postojna so s prostovoljnimi delom uredili kulturni dom. Meni je super, ko se vas zbere pri čistilni akciji, pohodu na Vardo, na prireditvi v kulturnem domu ipd., zato se z veseljem vključujem v vse dejavnosti.

S čim pa se ukvarjajo »tvoji« Žerjavisti?

Žerjavisti smo neformalna kreativna skupina, neke vrste stičišče mladih ljudi, ki se preizkušajo v video produkciji, fotografiji, delu z mediji, organizaciji dogodkov, oblikovanju itd. S Klemenom Premrlom se trudiva, da se v naši sredini dobro počutijo in kakovostno preživljajo čas. Tako smo na primer trem študentom omogočili opravljanje prakse. Doslej smo izvedli tudi nekaj simpatičnih prireditev – pred dvema letoma smo »zagrešili« osrednjo občinsko prireditev ob kulturnem prazniku, v Pivki pa smo v letu 2017 v sodelovanju z Zvezo veteranov vojne za Slovenijo, Zvezo policijskih veteranskih društev Sever, območnimi združenji in Občino Pivka izvedli proslavo ob dnevu suverenosti. Udeležilo se je več kot tisoč obiskovalcev in tudi državni vrh. Dobili smo dobre odzive in hkrati dragocene izkušnje.

Si tudi gonilna sila novo ustanovljenega društva Cajt. Česa se lahko nadejamo?

Društvo je namenjeno kreativnemu preživljanju prostega časa in aktivnemu družbenemu delovanju. Naša prva konkretna akcija je bilo sodelovanje pri Knoblovih dnevih, prireditvi, ki v Orehku pridobiva tradicijo. S festivalom pripovedništva smo se lani vključili tudi v projekt Postoj-na živi ulici z mladimi. Angažirano, z javnimi razpravami in dogodki bomo odpirali tudi vprašanja, povezana s kulturo in z našimi ustvarjalci, društvo Cajt pa bo tudi gonilna sila projekta, s katerim je šest partnerjev iz treh občin kandidiralo na LAS-ovem razpisu za evropska sredstva. Ideja o filmu je naravno nadaljevanje orehovškega projekta, ki se je začel v letu 2015, ob 250-letnici rojstva prvega slovenskega pesnika, Orehovčana Pavla Knobla. Želimo pokazati, kako zanimivi in raznoliki ljudje so oblikovali slovensko kulturo in narod. Prav danes smo prejeli obvestilo o uspešnem natečaju na LAS-ovem razpisu. Sodelovalo bo šest partnerjev: Kulturno društvo Pevski zbor Prem, Kulturno društvo Cajt, Krajevna skupnost Orehek, Smrekarjeva domačija, Društvo za krajevno zgodovino in kulturo Lipa ter Športno kulturno društvo Orehek. V načrtu imamo dokumentarni film o Pavlu Knoblu, turistično informativno brošuro, informativno tablo v Orehku, spominsko ploščo Knoblu, spominek, Knoblovo jed in več dogodkov s projekcijo filma. Začnemo že v letošnjem letu!

Zadnje besede je izgovorila s takšnim veseljem, kot otrok, ki se mu je izpolnila velika želja. Dragano, ki ima kot scenaristka in režiserka status samozaposlene v kulturi, kot tudi njene sodelavce, čaka nov velik izziv. Nedvomno jim bo prinesel veliko radosti. Tudi mi se že veselimo sadov tega projekta.

Besedilo: Ester Fidel; fotografija: Klemen Premrl.

Za Fluidmastrom uspešnih pet let

V postojnskem Fluidmastru so v februarju slovesno, s torto in z zdravico za vse zaposlene, obeležili prvih pet let delovanja. Družba ima pet direktorjev, navzven jo formalno predstavljata Aleksandar Bogunović in Milan Potužak. Po besedah prvega so po petih letih dokazali, da skupaj zmorejo, saj so se zavihтели v vrh najuspešnejših podjetij v Sloveniji. To pa je po mnenju Bogunovića priložnost za uspešno pot proti novim izzivom.

V Fluidmastru so s torto obeležili prvih pet let delovanja.

Strateški lastnik ključno pripomogel k uspešnemu sodelovanju

Kot je povedal **Milan Potužak, finančni direktor**, so lansko leto končali z 2,8 milijona pozitivnega denarnega toka, kar je nekajkrat boljši rezultat kot pred prevzemom. »Od takrat nam prodaja raste, osvojili smo nove trge, razvili nove izdelke, tako da nam gre dobro,« dodaja. Potužak je bil zaposlen že v Livu, spremljal je pogajanja z Američani. Potekala so leto in pol pred prevzemom, končala pa so se v začetku leta 2014. »Program sanitarne tehnike ni imel sinergij s Kolektorjem, zato smo iskali strateškega partnerja in ga našli v Fluidmastru ter se konec leta 2013 dogovorili za prodajo. Takrat je bila situacija na programu sanitarne tehnike težka, imeli smo poldrugi milijon negativnega denarnega toka,« pravi Potužak. Po njegovih besedah je za uspešno poslovanje podjetja pet let po prevzemu najbolj odločilno to, da imajo strateškega lastnika, katerega prizadevanja so usmerjena na njegovo področje, saj ga pozna in je podjetju pri nekaterih kupcih tudi odprl vrata ter omogočil rast prodaje, da se je lahko osredotočilo na svojo dejavnost. Podjetju Fluidmaster iz Kalifornije pa je lokacija v Postojni zanimiva predvsem kot osnova za širitev aktivnosti po Evropi.

Presegli pričakovanja lastnikov, obeta se nov posel

»V zadnjih treh letih, odkar sem v podjetju, smo dosegli dosti večjo organiziranost s po-

udarkom na vitki proizvodnji. Velik trud in vložki v prodajo, investicije v nove stroje, motivacija ljudi in tesnejše sodelovanje ožjega vodstva so se obrestovali,« pojasnjuje **direktor Aleksandar Bogunović** in dodaja, da so s celotno ekipo v petih letih izpolnili in celo presegli pričakovanja lastnikov.

Ključni trgi Fluidmastra Postojna so srednjeevropski, Italija je v porastu, iščejo pa tudi priložnosti drugod po svetu. Obeta se jim tudi nov posel – Kingfisher Distribution. »Delali bomo distribucijo Kingfisher po vsej Evropi – od Portugalske, Španije, Francije in Nemčije do Romunije. Z določenimi kupci delamo tudi v Rusiji in Maroku,« pojasnjuje sogovornik.

Sodelovanje z lokalnim okoljem ocenjuje Bogunović kot dobro. »Podprli smo Center sodobnih tehnologij v ŠC Postojna, financirali realizacijo tega projekta, razpisali štipendije in naredili velik korak naprej. Podpiramo predvsem otroke in mlade.«

Fluidmaster Postojna zaposluje trenutno okoli 200 ljudi. Po Bogunovićeve besedah se poslovno okolje in industrija (razen orodjarstva) na Postojnskem še razvijata, k čemur bo Fluidmaster bistveno pripomogel. Na vprašanje, kje vidi Fluidmaster čez pet let, brez obotavljanja odgovarja: »Tukaj, v Sloveniji.«

Ob petletnici želi sodelavcem, naj verjamejo vase in v zastavljene cilje.

Besedilo: Blanka Markovič Kocen; fotografija: Valter Leban.

Teden pisanja z roko

Splošna uporaba računalnika je privedla do razvrednotenja osebnostnih identitet, med katere sodi tudi komuniciranje z ročno pisavo, eno najbolj neponovljivih osebnostnih značilnosti. V želji, da bi jo tudi v informacijski dobi negovali še naprej, je pred dobrimi štirimi leti nastalo v Ljubljani društvo Radi pišemo z roko. Ideja pisanja z roko je že pred dvema letoma pritegnila tudi člane Kluba upokoencev v vzgoji in izobraževanju občin Postojna in Pivka. Pridružili so se društvu in v letošnjem letu v Tednu pisanja z roko že drugič zapored pripravili delavnico za učence in odrasle.

Tema letošnjega Tedna pisanja z roko – potekal je od 21. do 25. januarja – je bila namenjena posvetilom v knjigah. Člani Kluba so zbrali okoli štirideset knjig s posvetili (najstarejše je bilo iz leta 1927) ter jih predstavili **na razstavi in v zloženki**. V delavnici pa so učenci in odrasli napisali misel: »To je moja pisava, nihče drug nima take,« seveda s podpisom. Napisane misli so nalepili na plakat. Ta je na najboljši način poudaril temo Tedna pisanja z

roko in obenem tudi spoznanja, da pisanje na roko poudari človekovo osebnost, pomeni pozornost, utrinke idej ... Povezuje pa tudi levo in desno polovico možganov, zato bolje delujejo. Člani Kluba upokoencev v vzgoji in izobraževanju občin Postojna in Pivka si bodo še naprej prizadevali ozaveščati ljudi o pomenu pisanja z roko.

Besedilo: Gabriela Brovč; fotografija: Foto Atelje Postojna.

Prisotni, predvsem otroci, so spoznali in tudi poskusili pisati s trstiko, peresnikom in črnilom v steklenički.

Druženje filatelistov in numizmatikov

V obeh občinah, Postojni in Pivki, je precejšnje število zbirateljskih ljubiteljev, predvsem filatelistov (zbirateljev, proučevalcev in shranjevalcev poštne znamke) in numizmatikov (zbirateljev in raziskovalcev novcev), ki se ne združujejo v organizirani skupini. Od lanskega septembra dalje pa se lahko, brez članarine, družijo v novo ustanovljeni sekciji za filatelijo in numizmatiko pri Društvu upokoencev v Postojni.

Vsako tretjo nedeljo v mesecu ob 10. uri se v Zeleni dvorani Društva upokoencev Postojna že zbira okoli deset članov. Ob srečanjih so v ospredju vsebine, povezane s filatelijo in z numizmatiko, seveda pa si člani tudi izmenjujejo znamke in novce ter urejajo zbirke.

Sekcija filatelistov in numizmatikov vabi tudi vse druge ljubitelje poštne

Preluknane čutare na državnem tekmovanju pête

V podnanaški osnovni šoli se je na jubilejnem, že 30. državnem tekmovanju *Mladina in gore* zbrala pisana množica mladih planincev in njihovih mentorjev. Več kot 120 tekmovalcev, ki so se dobro odrezali že na lanskem novembrskih regijskih tekmovanjih, se je zadnjo januarso soboto pomerilo na preizkušnji, ki osnovnošolce že tri desetletja pripravlja na varnejši in samostojnejši obisk gora. Četrtrič zapored so se na tekmovanju pridružili osnovnošolcem tudi srednješolci.

Mentorica Veronika Biščak s člani ekip *Preluknane čutare* in *Nanoške ruošce*.

V osnovnošolski kategoriji se je za naslov državnih prvakov potegovalo 24 ekip, šest najboljših se je v nadaljevanju pomerilo v finalu. Barve **PD Postojna** sta zastopali dve ekipi mladih planincev z OŠ Miroslava Vilharja. **Nanoške ruošce** (Ema Birsar, Petja Žitko, Žana Čeč in Tereza Simčič) so zasedle 18. mesto, še bolje pa se je z uvrstitvijo v finale in osvojenim odličnim petim mestom odrezala ekipa **Preluknane čutare** – sestavljali so jo **Aljaž Žakelj, Gregor Samsa in Nikki Ratoša Milharčič**. Mentorica obeh ekip je učiteljica **Veronika Biščak**. V finalnem delu (tekmovanje je potekalo v obliki kviza) so ekipe odgovarjale na zahtevna vprašanja iz Planinske šole ter dodatnega gradiva o športnem plezanju, mednarodni organiziranosti planinstva in Nanoški planoti, izkazati pa so se morale tudi v praktičnih nalogah prve pomoči in branju zemljevidov.

Besedilo: Alenka Čuk; fotografija: Valentina Posega.

Druženje ljudi, ki jih povezuje enaka zanimanja, je dragoceno. Od lanske jeseni se vsak mesec srečujejo filatelisti in numizmatiki iz občin Postojna in Pivka.

znamk, kovancev in bankovcev, da se ji pridružite. Vse informacije dobite pri Milanu Kastelcu (tel. št. 040 291 184).

Besedilo: Gabriela Brovč; fotografija: Nina Mahnič.

Bori »šumijo« že 45 let

Ne le v Sloveniji, tudi v svetu ni prav veliko glasbenih, še posebej pevskih sestavov, ki se lahko pohvalijo z jubilejem, kakršnega je v začetku februarja obeležil oktet Bori. Občinstvo, njihov zvesti prijatelj, se je v zares velikem številu odzvalo povabilu na slavnostni koncert, s katerim so proslavili 45 let neprekinjenega delovanja. Pevci, ki so trdno prepričani o kakovosti slovenske ljudske glasbe, so to z izbranim programom še enkrat več tudi potrdili na odru postojnskega kulturnega doma.

Pisano opravljene Bori ob praznovanju 400-letnice Kobilarne Lipica leta 1980. V tistem času je oktet v sestavi Silvo Žitko, Alojz Želko, Jože Kernel, Edmund Srebot, Karel Borjančič, Oskar Ščuka, Ivan Biščak in Boris Kobal »dosegel svoj pevski vrhunec«

Nabor skladb, ki so ga predstavili poslušalcem tokrat, je bil – z eno samo izjemo, de Marzijevo pesmijo *Signore delle Cime* – v celoti sestavljen iz slovenskih pesmi, saj jih *Borovci* pojejo najraje. Le nekaj odpetih pesmi je del tradicije okteta Bori, ostale so izbrali med pesmimi, ki so jih naštudirali v zadnjih petih letih. »Peti slovenske pesmi je naša maksima. Tu smo doma,« je prepričljiv umetniški vodja okteta in baritonist **Janez Gostiša**, navdušen tudi nad neverjetno zavzetostjo pevcev, ki jih vodi od leta 2003. Pripravo scenarija, režijo in povezovanje jubilejnega koncerta so oktetovci zaupali sproščeno razigranemu **Romanu Končarju**. »45 let neprekinjenega, zavzetega, srčnega, vsem slučajnostnim ali neslučajnostnim neprijetnostim kljubovalnega delovanja, vseskozi do kapilar njih ožilij prežetega skorajda neopisljivo ljubeznivo do slovenske besede in do glasbe, je vsekakor vsega spoštovanja vreden jubilej,« je v svojem nagovoru pesniško poudaril igralec. Kot posebni gostje okteta so se občinstvu predstavili še člani **Kvarteta Go-**

stiša iz Logatca, družinske zasedbe, ki jo poleg zakoncev Janeza (bas) in Zinke Gostiša (sopran) sestavljata še njuna hčerka in sin, Mihaela (alt) in Janez (tenor). Pojejo že skoraj tri desetletja, njihova posebnost pa je (kot smo lahko prebrali v programskem listu) »v mešani sestavi«. Svoje petje so Gostiševi »zapisali« doslej na dve zgoščenki – *Če se bom ženil* in *Pozimi, polet*. Gostje so v zaključnem delu koncerta zapeli tudi skupaj z oktetom Bori.

V jubilejnem letu čaka oktet Bori še kar nekaj nastopov, kmalu tudi na reviji Primorska poje v Braniku. Podobnih načrtov kot ob 40-letnici, ko so izdali že drugo zgoščenko, naslovljeno *Praznik jeseni* (prva, *Kraški odmevi*, je ugledala luč sveta leta 2007), in jubilejni zbornik *Med žlahtnino pojočih Borov*, nimajo. Ponosno povedo, da so v vseh teh letih zapeli na okrog 1800 nastopih, njihov repertoar pa obsega več kot dvesto pesmi. Ime Bori so si nadeli po znani Kosovelovi pesmi, ki jo je za moški zbor uglasbil veliki prijatelj ok-

teta, rojak Alojz Srebotnjak. V jubilejnem letu pojejo v oktetu Bori (in v takšni sestavi že od leta 2010) prva tenorista **Danilo Sojer** in **Silvo Žitko**, druga tenorista **Edmund Srebot** in **Jože Kernel**, baritonista **Janez Gostiša** in **Janko Gorup** ter basista **Bruno Blažina** in **Boris Kobal**. Pod imenom Bori nastopajo od leta 1976. Kot Oktet Pivka in nato Oktet Perutninarskega kombinata Neverke so nastopali v nekoliko drugačni sestavi med letoma 1973 in 1976. Oktet so v preteklosti vodili **Viktor Samuda**, **Ivo Jelerčič** in **Matej Penko**, kar dolgo obdobje pa so pevci delovali brez umetniškega vodje.

Veliko lepih misli, čestitk, zahval in pohval so izrekli pevcem ob jubileju poleg predstavnikov prijateljskih pevskih skupin še **postojnski podžupan Andrej Berginc**, **vodja postojnske izpostave JSKD Silva Bajc** in **Marko Repnik**, **direktor Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti**.

Besedilo: Alenka Čuk; fotografija: arhiv okteta Bori.

Na razstavi Jasminini Likovni pobirki

Postojnsko Društvo Lokalce – center lokalnih umetnosti združuje naše domače ustvarjalce z najrazličnejših področij. Tako se lahko pohvali z lično urejeno galerijsko podobo in bogato ponudbo izdelkov v TIC Galeriji na Trgu padlih borcev poleg knjižnice. Nagovarjajo nas z vse bolj dopolnjeno in idejno svežo produkcijo. Ta je hkrati v več smereh in projektih namenjena tudi razvoju kakovostne turistične promocije z domačo suvenirsko dejavnostjo. Nedavno je padla odločitev, da bodo v prihodnje vsak mesec namenili malo samostojno razstavo vsakemu od članov njihovega društva. Prva je tako na vrsti Jasmina Čelan, naša poznana slikarka in vsesplošno angažirana likovnica, katere razstavo so odprli minuli četrtek.

Mala slikovita in motivno zgovorna razstava zaobjema pravzaprav Jasminino ustvarjalnost skozi čas in predstavlja izbor del, ki so nastala v najrazličnejših tehnikah (risba, slikarstvo, kolaž, mešana tehnika, različne grafične tehnike, fotografija), raznolikih slogih, tematikah in nasploh pestrih slikarskih zvrsteh. Ne manjka niti sodobnih izvirnih upodobitev, kot

Mala, toda motivno zgovorna razstava zaobjema Jasminino ustvarjalno pot.

je na primer imeniten in duhovito izpeljan avtoportret, ujet v formi Mona Lize, s fragmenti njenega življenja in okolja in astrološke karte v ozadju.

Besedilo: Polona Škodič; fotografija: osebni arhiv Jasmine Čelan.

Dva študijska krožka razstavljata v galeriji Zavarovalnice Triglav

Kot bi se združili pomlad in jesen, na videz oddaljena letna časa – udeleženca istega letnega tokokroga, tako sta si podala roke dva študijska krožka. Sad njunega sodelovanja je na ogled v preddverju Zavarovalnice Triglav do sredine marca.

Slavnostno odprtje dogodka je bilo 6. februarja. K pestrosti večplastne prireditve je pripomogel **Dekliški pevski zbor Mavrica**. Deset deklet pod vodstvom **Jelke Bajec Mikuletič** je zapelo obiskovalcem venček slovenskih napevov. V študijskem krožku Haiku in Demenca je sodelovalo 36 **stanovalecev postojnskega Doma upokoencev**. Pod vodstvom mentorice **Flore Otoničar** so najprej prebirali pesmi različnih avtorjev, potem pa so se pisanju poezije – haikujev posvetili tudi sami. Udeleženci krožka so ob navdihu poezije ustvarili prosto tudi unikatne keramične izdelke. Krožek v okviru organizacije HNUM, društva za širjenje vseživljenjskega učenja, ter jezikovne šole Athena iz Postojne pod mentorstvom Flore Otoničar, sodeluje z Domom upokoencev Postojna že 25 let. Delovanje krožkov podpirata tudi Občina Postojna in Ministrstvo RS za izobraževanje, znanost in šport. Spoznali in povezali so se s štirimi mladimi slikarkami, domačinkami **Rebeka Petrovčič, Amando Ris, Michaelo Selmani in Jernejo Srebot**. Te so ustvarile v študijskem krožku Ilustratorji ilustracije za skupni projekt, izdajo knjige.

SPRETNE ROKE

Verjamem, da je nenavaden občutek, če svojo prvo knjigo (četudi skupinsko) izdaš, ko si že prekoračil osemdeseta leta, kot jih imajo vsi udeleženci krožka Haiku in Demenca. **Nevenka Bogataj** je zapisala v uvodni besedi knjige med drugim tudi to: »Se dovolj zavedamo, da star človek težko sprejema nemir in spremembe? Kot doslej še naprej tiho čaka, da bi bil opažen in upoštevan, ne pa prezrt v svoji majhnosti 'proti volkovom'. Se celo demenci upira z 'ljubeznijo, prijaznostjo in vztrajnostjo'?!«

Besedilo: Marino Samsa; fotografija: Tomaž Penko.

Kuhinja je igra

Novinar, popotnik, »skejter«, kuhar. Lahko bi kar našteval, kaj vse je počel in še počne, a govorila sva predvsem o hrani. Tibor Rep se zadnja leta posveča pod znamko REPEAT odličnim jedem, pri čemer je na prvem mestu okus. S kuhanjem se resno ukvarja že trinajst let. Konec januarja je v turistično-informacijskem centru Galerija predstavil svojo kuharsko knjižico. Ta je pol leta po angleški izdaji izšla tudi v slovenski različici.

»Nikoli si nisem predstavljal, da me bo kuhanje tako pritegnilo«, zaupa Tibor. Res, že kratek sprehod po njegovem spominskem življenjepisu pove, da ustvarjanje za štedilnikom ni bila prva izbira. Študiral je filozofijo in diplomiral

iz novinarstva. Desetletje je profesionalno »skejtal«, obzorja pa širil na potovanjih. In tako se je na nek način iz nuje po kakovostni hrani med potepanjem po svetu dobro znašel s piskrom in kuhlalnico v roki. Ob spodbudi prijateljev iz številnih dr-

žav je lansko leto (v prvi vrsti zanje) nastala knjižica receptov v angleščini REPEAT Foodzine. Zdaj je na voljo tudi v slovenskem jeziku kot Fudzin. To je le prva v seriji štirih kuharic, ki jih načrtuje. Uporabil je format fanzinov, neodvisnih publikacij, ki so bile v preteklem stoletju stalnica pri predstavnikih subkultur. V njegovi zinovski kuharici najdemo avtorske risbe, otroci jo lahko uporabijo kot pobarvanko. V poglavjih je uporabil skejterski žargon, saj mu je blizu. Tako krmarimo skozi kvalifikacije v finale, čez izbor tekočih jedi do afterja.

Tibor se je lotil tudi kuharskih delavnic za otroke in decembra učil malčke v Ankaranu. Kot pravi, se s tem sicer najprej srečamo doma. »V kuhinji mi je najbolj pomembna preprostost receptov. Moja glavna misija je trenutno to, da navdušujem ljudi, da se vrnejo med lonce, v svoje kuhinje.« Rad ima tako imenovane žive, odprte kuhinje. Tam lahko vidiš pripravo jedi in jih zavohaš. Najbolj blizu so mu vegetarijanske in veganske jedi. V knjižici tako najdemo pester izbor brezmesnih re-

ceptov. Takšna hrana se mu zdi bolj pestra, »več je razmišljanja pri kuhanju, bolj moraš gledati na kombinacije.« Ali pa kakšno jed postrežemo kot prilogo k mesu. »Zame ni eksotičnih receptov, ampak je samo svetovna kuhinja, in to prilagodimo evropskemu okusu,« je trdno prepričan.

Pred dvema letoma si je v sklopu Inovativne Postojne zamislil majhno samopostrežno gostilnico s petimi mizami in kuhinjo v središču prostora. Čeprav njegova želja ni padla na plodna tla, ga danes najdemo na festivalih, porokah, rojstnih dnevih, tudi na ulici. V nekaj minutah ti da občutek, da lahko kuha res vsak. Skrivnost je v preprostosti. Za pravo fuzijo okusov so pomembne kakovostne sezonske surovine, po možnosti iz lokalnega okolja. Izpostavlja tudi začimbe. Konec koncev pa »kuhinja je eno samo igranje, dokler ne prideš do recepta, ki ti odgovarja.«

Besedilo: Jaka Zalar; fotografija: Domen Dajčman.

Poklon kulturi

Na slovenski kulturni praznik, 8. februarja, se je v *Kulturnem domu Postojna* odvijala osrednja občinska prireditev s podelitvijo priznanj in pestrim programom. Izzvenela je v prijeten večer, v katerem je polna dvorana obiskovalcev z aplavzi nagrajevala domače kulturne ustvarjalce. V preplet nastopajočih v poeziji, glasbi in besedi je najprej povedel nastop plesalk Baletnega društva Postojna. Ta je prireditev tudi simbolično zaključil

Srebrno priznanje Občine Postojna je prejel knjižničar bibliobusa Maksimiljan Valič.

Po Zdravljici – zapel jo je operni pevec **Jure Počkaj** – se je **župan Občine Postojna Igor Marentič** v pozdravnem nagovoru sprehodil od Prešerna do drugih mejnikov in velikih imen slovenske književnosti ter poudaril pomen kulture, saj smo z njo Slovenci kot narod obdržali svojo identiteto. Slavnostna govornica je bila dramska in filmska igralka ter vsestranska kulturna ustvarjalka **Lara Jankovič**. V svojih izbranih mislih in zapisih ni osvetljevala le umetniško upesnjene Prešernove večne resnice, temveč tudi naše druge pomembne literarne velikane in njihova dela, saj so izgrajevali trdne temelje in vrednote, ki še danes predstavljajo vitalne pomembnosti slovenske kulturne biti. Poudarila je, da moramo v tem prezasičenem svetu prepoznavati

predvsem dobro in kakovostno kulturo. To žal prevečkrat zasenči vse bolj prazna in plehka. V razmišljanjih se je dotaknila tudi globin Kosovelovih stihov in misli vse do simbolične Vilharjeve Lipe.

Na prireditvi je župan Igor Marentič podelil **Srebrno priznanje Občine Postojna** dolgoletnemu vozniku in knjižničarju bibliobusa **Maksimiljanu Valiču** ter **Priznanje Miroslav Vilhar za leto 2019 Kulturnemu umetniškemu društvu Planina**. Prejemnika priznanja Maksimiljana Valiča za njegovo domala štiridesetletno predano delo na področju knjižničarstva in s tem širjenja in razvoja bralne kulture v postojnski in pivški občini smo obširneje predstavili v lanski decembrski številki Prepaha. Sicer pa je hkrati slavila

svoja polna štiri desetletja obstoja tudi enota Knjižnice Bena Zupančiča Postojna *'Potujoča knjižnica'*. Njen pomen in bogato zgodovino smo poleg zgoščene predstavitev lahko videli tudi v kratkem filmu.

Letošnje **Priznanje Miroslav Vilhar** – za svoje prav tako skoraj 40-letno polno aktivno dejavnost ga je zaslužno prejelo **KUD Planina** – predstavlja pravzaprav nagrado za negovanje ljubiteljske kulture v domači Planini in v postojnski občini, pa tudi v širšem slovenskem kulturnem prostoru. S svojim delovanjem v različnih skupinah ohranja društvo pomen in vrednote zgodovinske dediščine, skrbi za medgeneracijsko povezovanje, vključuje podmladek, vzpodbuja k rasti in razvoju izobraževalnih, kulturno-ustvarjalnih vsebin in ohranja ter nadaljuje svojo prepoznavno gledališko tradicijo. Vsako leto namreč pripravi nekaj prireditev, vsako sezono pa obogati tudi s premierama svojih gledaliških skupin – odrasle Ščuka in otroške Ščukice.

Slavnostna govornica je bila pevk, gledališka in filmska igralka Lara Jankovič.

Režijska taktirka slavnostne prireditve je bila tokrat v rokah **Bojana Podgorška**; hkrati je bil tudi v vlogi recitatorja. V recitacijah Prešerna, Cankarja, Vodnika, Koseskega in Kosovela so se mu pridružili **člani KUD Planina** in **dijakinje Šolskega centra Postojna**. V glasbenem delu programa – v njem je tenkočutno odzvanjala tudi uglasbena Prešernova poezija – sta pela operna pevca, baritonist **Jure Počkaj** in sopranistka **Mojca Bedenik** ob klavirski spremljavi pianistke **Snježane Pleše**.

Besedilo: Polona Škodič; fotografije: Foto Atelje Postojna.

Kulturno umetniško društvo Planina si je prislužilo priznanje Miroslav Vilhar za leto 2019.

Poklon vseh domačih poustvarjalcev, ki so sooblikovali občinsko prireditev ob kulturnem prazniku.

Valentinov koncert je bil ena sama radost

Na valentinovo, 14. februarja, je do zadnjega kotička polna dvorana Kulturnega doma Postojna uživala v odličnem koncertu, ki je bil posvečen »ljubezenski pesmi.« Skozi domišljeno izbran splet pesmi in skladb najrazličnejših žanrov se je odvijal glasbeni večer z opernim pevcem Juretom Počkajem, s Simonom Avscem, z Ante Upedanten Bando in s pianistko Mojco Lavrenčič.

Na prvi pogled nekoliko nenavadna združba oziroma kombinacija naših domačih priljubljenih glasbenikov iz dokaj različnih svetov glasbe je tako pričarala enkratno, polno zveneč glasben užitek. V tej spontani igrivosti in humorni iskrivosti pa seveda ni manjkalo niti obilja čisto prave, umetniške ravni. Z branjem poezije je uvodoma nastopila mlada recitatorica **Ajda Sakač Orel**, s stihmi je nadaljeval **Simon Avsec**, zatem pa se je začela pridruževati še glasba iz bogate zakladnice ljubezenskih pesmi – od klasike prek romantične kancone do novejših kantavtorskih, zimzelenih in značilnih pupedanskih viž in pesmi. **Jure Počkaj** je za-

Nastopajoči so prejeli najlepše darilo: stoječe ovacije navdušenega občinstva.

pel s svojim bleščečim baritonskim glasom v vsej svoji umetniški širini. Na oder je bil povabljen tudi Juretov oče **Vladimir Počkaj - Žlajf**, že v mladih letih dober pevec. Tokrat je v družbi Pupedancev odlično odpel Lovšinovo Julito, v spomin na njegove že davne zmagovalne karaoke.

To je bil eden tistih koncertov, ki na mah očarajo publiko že v prvih minutah, odlično vzdušje pa se je iz pesmi v pesem samo še stopnjevalo. Izvirnost v interpretacijah ljubezni posvečenih skladb iz vseh vetrov je poskrbela za slikovitost in dinamiko Valentinovega večera. Kadar zna-

jo glasbeniki iz naših domačih logov združiti svoje sveže zamisli in potenciale, potem mora zagotovo nastati nekaj presežnega. In to se je tudi zgodilo. Stoječe ovacije navdušenih obiskovalcev ob zaključku koncerta so bile še dokaz več, da je bil večer zadetek v polno. »Bil je ena sama radost!« je po koncertu dejala **vodja Kulturnega doma Katja Jordan**. Tudi sama ni skrivala velikega navdušenja, da so uspeli udejanjiti dobro idejo.

Besedilo: Polona Škodič; fotografija: Foto Atelje Postojna.

V čitalnici z Miroslavom Vilharjem

Učitelji in učenci dveh sosednjih glasbenih šol – Glasbene šole Postojna (GŠP) in Glasbene šole Ilirska Bistrica – so se s skupnim koncertom še enkrat poklonili notranjskemu rojaku Miroslavu Vilharju in obogatili lansko vsebinsko zelo pestro »Vilharjevo leto«. V dveh dneh so se z enakim programom predstavili občinstvu v dvoranah matičnih glasbenih šol – 12. februarja v Ilirski Bistrici, naslednji dan pa še v Postojni. Številni nastopajoči so večer skupaj z organizatorji koncerta – v Postojni so ga pripravili **Helena Maurič Jelovšek**, **Karmen Širca Costantini**, **Branko Petrovčič** in **Edvard Popit** – posvetili tudi mesecu kulture.

Rdeča nit koncerta, naslovljenega Čitalniški večer, so bile Vilharjeve pesmi, šestnajst točk programa pa je s pripovedjo o Vilharjevem življenju in delu obogatila **Helena Maurič Jelovšek**. V predstavitvi Vilharjevega glasbenega ustvarjanja je povzela mnenje glasbene pedagoginje dr. Darje Kotar in poudarila, da je Vilhar, »čeprav je imel skromno glasbeno izobrazbo, njegov opus pa ne presega rav-

ni sposobnega diletanta«, pomemben člen »pri oblikovanju slovenske glasbene tradicije, tako na področju solospjevov kot v klavirski in odrski glasbi.« Uvodoma so zapeli člani priložnostnega pevskega zbora Glasbene šole Postojna pod vodstvom **zborovodkinje Karmen Širca Costantini** in ob spremljavi **pianistke Snježane Pleše Žagar**. Pesem *Po jezeru* je predstavil kasneje še trio v sestavi **Lara Gašič** (flavta) ter **Kaja Mrhar** in **Jakob Žnidaršič** (oba kitara). Vilharjeve samospelve so ob klavirski spremljavi **Edvarda Popita** zapeli **Patricija Lisjak**, **Nina Pečelin**, **Benjamin Gorup** in

Eva Gorup, občinstvo pa je lahko prisluhnilo še **Maticu Povhu** in **Maji Dekleva** (oba klavir) ter triu violončelistk, ki so ga sestavljale **Ela Mislaj**, **Taja Šadl** in **Sara Marušič**.

S februarskim večerom v čitalnici so uspeli izvajalci in organizatorji z izbranim programom, s pripovedjo o Vilharjevem delu, deloma pa tudi z odrsko sceno prenesti na oder GŠP delček nekdanjega čitalniškega vzdušja.

Besedilo: Alenka Čuk; fotografija: Valter Leban.

Nastopajoči so prenesli delček nekdanjega čitalniškega vzdušja na oder GŠP.

Kulturno po Prešernu

S kulturnim praznikom podaljšan konec tedna se je izkazal kot ravno pravi čas za kulturne užitke. V Mladinskem centru Postojna je bil v soboto, le dan po prazniku, zanimiv program – dopoldne za otroke, proti večeru pa še za odrasle. Otroci so ustvarjali na delavnici, odrasli so se prepustili zabavnim zgodbah v pripovedovalskem večeru.

Otroci so ustvarjali držala za knjige.

Ustvarjalna delavnica, ki jo je za otroke pripravila **Manuela Bošnjak iz Medobčinskega društva prijateljev mladine PO-PI**, je bila ravno prav povezana z minulim kulturnim praznikom. Otroci so pokazali svojo kreativno žilico z oblikovanjem pajackov, da imajo tudi uporabno vrednost, saj imajo

namen držala za knjige. Mladoletni ustvarjalci so se posladkali s figami, Manuela Bošnjak pa jim je zaupala še kakšno zabavno anekdoto o Prešernu. Društvo že vabi otroke do 12. leta starosti na **pustni ples, ki bo prav tako v Mladinskem centru Postojna v soboto, 2. marca, ob 10. uri**.

DOGODKI

Juhuhu, počitnice so tu!

Teden dni kasneje kot učenci in dijaki vzhodnega dela Slovenije so tudi naši šolarji za nekaj dni zapustili šolske klopi. Zimske počitnice verjetno številni preživljajo na kakšnem visoko ležečem smučišču, nekatere so starši odpeljali na lepše kam drugam. Tisti, ki so ostali doma, pa se zagotovo ne dolgočasijo, saj lahko izdelujejo pustne maske ali se lotijo kakšne športne aktivnosti. Poglejmo, kako je poskrbljeno zanje na našem koncu.

V **Šolskem centru Postojna** so za otroke do 15. leta starosti na voljo brezplačne športne dejavnosti. Skupaj z društvi in s klubi jih je organizirala Športna zveza Postojna. Otroci sproščajo svojo energijo že od ponedeljka, vsak dan med 10. in 12. uro. Za nekoliko poseben dan se je izkazal torek, ko je **Košarkarska zveza Slovenije** predstavila svoj program Igriva košarka. Cilj programa je, da v tej igri z žogo uživajo otroci z različnimi stopnjami znanja. **Tomo Tiringer** iz postojnske športne zveze pravi, da se aktivnosti v času zimskih počitnic udeleži običajno okoli 30 ali 40 otrok.

Smeha, zabave in ustvarjalnosti polni dnevi so tudi v postojnski **Točki moči** oziroma Večgeneracijskem centru. Letos so otroke povabili na brezplačne delavnice izdelovanja pustnih mask, saj je čas karnevalov in krofov že tu. Dejavnosti so v času počitniškega petka vsako dopoldne med 9. in 12. uro. V Večgeneracijskem centru priporočajo, da starši prijavijo svoje malčke na kreativno preživljanje prostega časa. Vseh lepih stvari je enkrat konec, tudi počitnice se (kot vedno) zaključujejo prehitro.

Jaka Zalar

Šest pripovedovalcev je predstavilo izvirne, satirično obarvane zgodbe.

Zvečer so zgodbe postale nekoliko bolj žgečkljive. Takrat so se začele pravljice za odrasle z naslovom »7 šegavih na 1 mah«. Pripovedovalcev je bilo sicer le šest, saj je eno med njimi zaustavila bolezen. **Angela Klančar, Anja Kocman, Boris Zgonc, Gregor Pirmaver, Helena Kuhar** in **Maša Budič** so pripravili avtorske priredbe malo manj znanih pravljic, ki so jih uspeli izbrskati.

Skupinica zgovornih se je spoznala v pripovedovalski šoli pripovedovalskega varieteteja; ta poteka pod mentorstvom **Ane Duša**. Doma-

činka Anja Kocman je zaupala, da je bila rdeča nit tokratnega dogodka preprosto smeh. Zadišalo je po satiri, tudi kakšni prepovedani temi. Zgodbe črpajo iz številnih ljudskih pripovedi z različnih koncev sveta. To je seveda le osnova za izvirno zgodbo, ki se znajde na meniju pripovedovalskega večera. Šesterica pripovedovalcev pa že išče nove zgodbe za nove večere. Do takrat bo zagotovo spet pri močeh tudi obolela članica.

Besedilo: Jaka Zalar; fotografiji: Tatjana Rant in Neja Kalan.

ŠPORT

KARATE

Drugo soboto v februarju se je v športni dvorani Skala v Pivki v 1. krogu A1 lige novoustanovljenega ligaškega tekmovanja v karateju pomerilo 190 tekmovalcev iz dvajsetih slovenskih klubov. Tekmovanje je organiziral Karate klub Mawashi iz Postojne.

Nova A1 liga omogoča karateistom tekmovalne priložnosti.

Tekmovalci so zabeležili 400 posamičnih nastopov v katah, kihonu in borbah, barve postojnskega karate kluba Mawashi pa je branilo 30 karateistov. Skupno so osvojili 12 zlatih, 14 srebrnih in 21 bronastih odličij. Pokroviteljstvo nad tekmovanjem je prevzelo podjetje A1 Postojna.

Besedilo: Matjaž Bertonec; fotografija: Fotostudio Fluffypixels.

BRIDŽ

Zadnje soboto v januarju je v Postojni potekalo 1. kolo Slovenske bridge lige. V tem tekmovanju igrajo vsi klubi iz Slovenije. Letos igra v I. ligi 10 moštev, v 2. ligi pa 14. Postojnski klub zastopata dve moštvi, eno v I. in eno v II. ligi.

Tekmovanje poteka v dvobojih proti drugim moštvom v ligi. V Postojni smo odigrali 2 koli v I. ligi in 4 kola v II. ligi, tekmovanje pa je trajalo 11 ur. Bistvo moštvenega tekmovanja je, da se igra odvija z vnaprej namešanimi in razdeljenimi kartami, pri čemer ima vsak igralec na določeni poziciji enake karte in sreča nima nobenega vpliva. Zaradi tega je bridž kot miselna igra oziroma tekmovalni šport tudi vključen v Olimpijski komite Slovenije.

Prvoligaško moštvo je začelo tekmovanje s favoriziranimi ekipama in več kot dostojnega poraza ni doseglo: proti ekipi Šaleškega bridge kluba z 69 – 91, proti ljubljanski ekipi Greens31 pa s 35 – 71 in zaseda 8. mesto. Ekipa v II. ligi je zabeležila dve zmagi, poraz in neodločen izid ter zaseda 5. mesto.

Marko Baša

KOŠARKA

V zadnjih treh krogih v prvem delu 3. skl je ekipa PVC Nagode Postojna doživela dva poraza, a se je kljub temu zanesljivo uvrstila med šest najboljših. Po 14 odigranih krogih je bilo 11 zmag ob le treh porazih dovolj za drugo mesto v skupini. O zmagovalcu skupine je odločal derbi v domači dvorani proti Novi Gorici. Navijači obeh ekip so napolnili dvorano Šolskega centra Postojna in pripravili odlično vzdušje.

V zelo napeti tekmi je Postojnčanom na koncu zmanjkalo moči (77 : 86). Sledil je še en poraz proti ekipi Slovana, v zadnjem krogu pa domača zmaga proti Tolminu. Ekipi se je pridružil nekdanji kapetan **Luka Šantelj**, novinec je tudi **Žiga Erčulj**. Boj za prvaka se začne 2. marca. Poleg Postojne se bodo za napredovanje v 2. skl potegovale še ekipe: Vojnik, Radenska Creativ Sobota, Ljublja-

na, Litija in Nova Gorica. Medsebojni obračuni se prenašajo; Postojnčani tako v ligi za prvaka startajo z izhodiščem ene zmage in enega poraza (proti Novi Gorici). Zanimivo je, da imajo prav vse ekipe izkupiček zmage in poraza, kar pomeni, da bo liga zelo zanimiva in izenačena. V drugo ligo napredujeta prvouvrščeni moštvi. Še zanimiv statistični podatek: Postojnčani imajo med šestimi ekipami v ligi za prvaka najboljšo obrambo (prejemajo le 67 točk na tekmo) in najslabši napad s 76,5 točke na tekmo.

Boj za uvrstitev v višjo ligo PVC Nagode Postojna začne 2. marca v domači dvorani proti Vojniku, teden dni kasneje sledi najdaljše gostovanje v Murski Soboti, zatem 16. marca še eno proti ekipi Ljubljane, v domači dvorani pa jih bodo navijači spet lahko bodrili 23. marca proti ekipi Litije.

Mladinci (U19) še naprej nastopajo v 2. skl in v svoji skupini z dvema zmagama in osmimi porazi zaenkrat zasedajo zadnje mesto. **Kadeti** (U17) so drugi del v 2. skl zaključili na prvem mestu v svoji skupini. Ob desetih zmagah niso doživeli niti enega poraza. **Pionirji** (U15) še vedno uspešno nastopajo v 1. skl; s šestimi zmagami in z dvema porazoma zasedajo tretje mesto v svoji skupini.

KK Orli Postojna: fantje in dekleta še vedno pridno trenirajo, udeležba na treningih je z vsakim mesecem številčnejša. Z delom so začeli tudi najmlajši, vodi jih nov obraz med trenerji – **Miha Inocente**.

Boštjan Blaško

SMUČANJE

Februar predstavlja za smučarje po tekmovalni plati skoraj vrhunec sezone, marca pa se bodo borili še za zadnje točke in čim boljše uvrstitve v skupnih seštevkih vseh ravni tekmovanj.

V tekmovanju za Pokal Notranjsko-primorske regije so se postojnski smučarji februarja pomerili na treh tekmah: mlajše kategorije (od U8 do U12) trikrat med veleslalomskimi, starejše kategorije (od U14 do U21) pa dvakrat med slalomskimi in

enkrat med veleslalomskimi vratci. Na zmagovalno stopničko so stopili **Urša Požnel Vilhar** in **Aljaž Kranjec** po dvakrat ter **Alja Ronzullo** in **Anže Arčon** iz SD Postojna, iz SK Kalič pa **Matevž Šadl** – ta je zmagal na dveh tekmah, na eni pa tudi **Lea Horvat**. Uvrstitve med prve tri so dosegli še: **Kaja Kaluža** in **Kaja Rebec** iz SD Postojna, **Žana Abram** iz SK Kalič ter **London Klemenc** (na vseh treh tekmah), **Karin Filipčič**, **Neja Seražin** in **Žiga Šadl** iz SK Markin.

V tekmovanju za Pokal Sloski je za tekmovalci polovica tekem. V skupnem seštevku zaseda **Alja Ronzullo** v kategoriji U16 peto mesto; to mesto je tudi njena najboljša uvrstitev na posamični tekmi, saj jo je dosegla kar štirikrat. V kategoriji U14 zaseda **Anže Arčon** trenutno deseto mesto, njegova najboljša uvrstitev pa je šesto mesto na veleslalomu na Starem vrhu v začetku februarja.

Sredi februarja so se smučarji SD Postojna in SK Kalič udeležili tridnevnega regijskega treninga za kategoriji U14 in U16 na Cerknem. Trenirali so z vrstniki iz ostalih klubov Notranjsko-primorske regije in se z njimi lahko neposredno primerjali. Za začetek februarja je bil načrtovan tudi tradicionalni Miškotov pokal, a mu na žalost tudi tradicionalno nagaja vreme in je bil zaradi močnega dežja prestavljen na 10. marec. Vendarle pa so se smučarji SK Kalič in SK Markin udeležili dveh tekem, ki prav tako kot Miškotov pokal štejeta za tekmovanje za Primorski pokal. Ta povezuje smučarje z obeh strani slovensko-italijanske meje.

Februarski počitniški dnevi so priložnost za dodatne treninge pred zaključkom tekmovalne sezone in tudi za prve korake najmlajših smučarjev na snegu. V SK Kalič se tako na zimovanju na Kopah uči smučarskih veščin kar trideset otrok.

Barbara Žitko

LOKOSTRELSTVO

V Kamniku je potekalo 10. februarja člansko državno prvenstvo, na katerem so se pomerili najboljši lokostrelci in lokostrelke v kvalifikacijah, eliminacijah in razburljivih finalnih dvobojih. Zelo uspešno so nastopili člani Lokostrelskega kluba MINS iz Postojne, saj so osvojili štiri naslove državnih prvakov in tretje mesto v ekipni kategoriji ukrivljenega loka.

Rok Bizjak je bil prvi med člani ukrivljeni lok, **Andrej Natlačen** med člani goli lok, **Matej Grad** med člani instinktivni lok in **Vanda Natlačen** med članicami dolgi lok. Ekipa ukrivljenega loka v sestavi **Rok in Nik Bizjak ter Matic Jager** je osvojila tretje mesto.

Konrad Jurca

KEGLJANJE

Od 7. do 10. februarja se je v organizaciji češkega mesta Prerov odvijal XXIII. svetovni pokal za posameznike v kegljanju v članski in mladinski konkurenci U-23. Slovenijo je na pokalu zastopalo osem predstavnikov – štirje v članski konkurenci (dve članici in dva člana) in štirje v mladinski konkurenci do 23 let (dve mladinki in dva mladince). Iz Keglaškega kluba Proteus Postojna sta branila barve Slovenije v mladinski konkurenci Maša Miklavc ter najboljši slovenski mladinec v letu 2018 in športnik občine Postojna 2018 Žiga Požar. Slednji je osvojil bronasto odličje.

Žiga Požar je osvojil bronasto medaljo.

Na tekmovanju se je odlično odrezala celotna reprezentanca, saj se je v prvi fazi na izločanje kar šest predstavnikov od osmih uvrstilo med najboljših osem v svoji konkurenci. Slovenija je nato imela po enega predstavnika prav v vsakem od štirih polfinalov. Žal se v nadaljevanju ni izšlo vse po željah, a so štiri medalje – tri srebrne in bronasta – vsekakor lep mednarodni uspeh. **Maša Miklavc** je dvoboj osmine finala dobila, na drugi tekmi oziroma v četrtfinalnem boju za odličje pa je s tekmovanjem zaključila. Med mladinci je reprezentant Avstrije premagal oba slovenska kegljača, tudi **Žigo Požarja**. Ta je po dveh predhodnih zmagah že imel zagotovljeno bronasto odličje. Bron Žige Požarja pomeni nadaljevanje odlične tradicije KK Proteusa v mladinski konkurenci na najvišjem nivoju svetovnega kegljanja, tako posamezno kot tudi v okviru ekipnih nastopov za različne slovenske reprezentančne vrste.

Po prihodu domov je Žiga povedal: »Medalja v zelo močni konkurenci je nekoliko nepričakovana, zato sem je še bolj vesel. O zmagi, ki mi je prinesla odličje, so odločali prav zadnji trije meti.

Čeprav sem še mladinec, sem že uvrščen tudi med dvanajsterico članskih kandidatov za reprezentanco. Že maja bo člansko svetovno prvenstvo, nadejam se nastopa tudi na njem.«

Sprejem za oba udeleženca svetovnega pokala so pripravili na kegljišču v Športnem parku tudi člani in navijači KK Proteus in jima v prijetnem vzdušju izročili priložnostni darili. Ob tem je peterica mladih kegljačev kadetske ekipe Proteusa prejela kolajne za osvojen 2. mesto na ekipnem državnem prvenstvu.

ATLETIKA

V Novem mestu sta v začetku februarja potekala mednarodni miting v nekaterih atletskih disciplinah in obenem dvoransko državno prvenstvo Slovenije za mlajše mladince in mladinke.

V teku na 1500 m se je s 3. mestom izkazal **Jan Dekleva**, v skoku v daljavo je bil **Tomaž Lenarčič** (oba AK Postojna) peti. Postojnčanka **Kaja Debevec** tekmuje za AK MASS Ljubljana in je bila med članicami četrta v teku na 60 m.

ŠAH

Ivana Hreščak je zelo dobro pričela tudi tekmovalno leto 2019. Ob koncu januarja je nastopila na mednarodnem šahovskem turnirju v Novi Gorici 24. Hit Open 2019, kjer so na kategoriziranem turnirju A nastopili 104 igralci in igralke iz 16 držav.

Hreščakova je zbrala v konkurenci znanih šahistov, tudi velemejstrov, po devetih odigranih krogih pet točk in zasedla solidno 33. mesto. Na turnirju sta nastopila tudi šahista **Leon Škrbec** in **Dominič Kaluža**, pristala sta v spodnji polovici lestvice. Na manj kakovostnem turnirju skupine B je nastopila tudi peterica najmlajših iz ŠK Postojna.

BALINANJE

Zimska Trim balinarska liga 18/19 poteka ob koncu tedna v postojnski Zeleni balinarski dvorani in je v polnem teku. V enokrožnem tekmovanju so odigrali že sedem krogov, prvi oziroma redni del pa se bo zaključil 3. marca.

Po krajšem premoru se bodo štiri najboljše uvrščene ekipe pomerile med seboj še v polfinalu in finalni tekmi za zmagovalca lige. Sedaj kaže najboljše lansnemu zmagovalcu Soviču, a so mu tesno za petami Cerkničani in Kamnoseštvo Klančar. Po 7. krogu je v vodstvu Sovič z 11 točkami, sledita mu Cerknica in Kamnoseštvo Klančar z 9 točkami. Postojna in Bar Bor imata po 7 točk, Begnje 6, Rakek 4, Hrašče 3, Tičnica pa je brez točk.

NOGOMET

Športno društvo Košana je izpeljalo v športni dvorani Skala v Pivki prve dni februarja 2. ženski nogometni turnir v dvoranskem nogometu oziroma futsalu.

Nastopilo je osem ekip, med njimi tudi dve domači Košana I in II. Izkazala se je najboljša košana ekipa, saj je osvojila drugo mesto. Za drugouvrščeno ekipo so igrale tudi tri Postojnčanke – **Kaltrina Kajtazi**, **Tjaša Kljun** in **Tjaša Simčič**, te sicer redno nastopajo za ekipo Košane tudi v nižji ženski članski nogometni ligi.

V jesenskem delu v 2. Slovenski nogometni ligi je na stadionu v Športnem parku v Postojni nastopala članska ekipa NK Ankaran Postojna. Po končanem jesenskem delu in po 17. krogu je prezimila na desetem mestu.

V nogometnih krogih pa se pojavlja informacija, da se drugoligaš ponovno seli v Slovensko Istro. Po zadnjih vesteh pa tudi Ankaran Postojna B, ki je s člansko ekipo igral v Primorski članski nogometni ekipi, naj ne bi nadaljeval spomladanskega dela prvenstva. Zna se torej zgoditi, da po jeseni, ko so gledalci imeli na voljo videti vsak konec tedna po eno nogometno predstavo, spomladi ne bo nobene. Zanimivo je, da se v tem trenutku ustanavlja v Postojni že nov nogometni klub; ta naj bi nastopal le z mlajšimi selekcijami – FC Postojna.

Nogometni klub Proteus Postojna je izpeljal v športni dvorani Šolskega centra prve dni februarja v dveh terminih 3. mednarodni nogometni turnir NK Proteus za Pokal LIV. V štirih tekmovalnih dneh so gostili pet selekcij najmlajših nogometašev od U-7 do U-15.

Udeležba je bila množična, saj je tekmovalo kar 79 ekip – predvsem slovenskih, pa tudi iz Hrvaške, BiH in Avstrije, skupno več kot 750 mladih igralcev in igralk s svojimi trenerji in spremljevalci. Nekatere ekipe so prikazale zavidljivo tehnično znanje in uigranost, za določene mlade igralce bomo v prihodnosti najbrž še slišali. Ekipa NK Proteus rdeči v selekciji U-7 je osvojila drugo mesto, v U-13 tretje (v svojih vrstah je imela najboljšega strelca – **Matjaža Vebra**), v U-15 pa 4. mesto. Nastopile so tudi štiri veteranske ekipe – dve NK Proteus, Proteus trenerji in NK Divača. Zaslužena priznanja so dobili poleg ekip tudi najboljši igralci, vratarji in strelci, posebna priznanja pa tudi nekdanji igralci NK Postojna iz sredine 80. let oziroma obdobja OČL-zahod: **Andrej Želko**, **Novak Gojič** in **Ljubo Modrijan**.

Športno stran je pripravil Brane Fatur.

»Prešerno«

Tudi letos smo na Osnovni šoli Prestranek pripravili že tradicionalno prireditev ob kulturnem prazniku. Pod mentorstvom vzgojiteljic in pedagoških delavcev so se predstavili vrtčevski otroci in vsi učenci od 1. do 9. razreda OŠ Prestranek. Letošnjo prireditev smo posvetili največjemu slovenskemu pesniku Francetu Prešernu.

Ker pa imamo med sabo tudi vrtčevske otroke in otroke nižje stopnje, smo vključili tudi točke, ki se dotikajo besede prešerno v pomenu razigrano, veselo. Tako so se na odru zvrstile projekcija, recitacije, atraktivni plesi, zabavni skeči, domiselni in poučni igrani prizori, ki so razkrili podrobnosti Prešernovega časa ali pa ga postavili v sodobnost, pevski zbor in ne nazadnje priredba izvedbe Zdravljice Lačnega Franca, ki jo je

odigral šolski band. Vse točke pa sta z življenjem in delom Franceta Prešerna prepletenim veznim tekstom povezovala učenca 9. razreda. Krasno scenografijo, kip Franceta Prešerna in njegove muze, so ustvarili učenci s pomočjo učiteljice.

Dokazali smo, da se da predstaviti tudi tako zahtevnega pesnika, kot je Prešeren, na otrokom in mladostnikom primeren način. Prireditev si je ogledalo zavidljivo število star-

šev in ostalih krajanov, pridružili pa so se nam tudi župan Igor Marentič, podžupan Andrej Poljšak, bivši ravnateljica in predstavniki krajevnih skupnosti. Vsi pa so s številnimi aplavzi potrdili, da je bila tudi

letošnja prireditev pripravljena in izvedena na ravni, ki je primerna za kulturni praznik.

Besedilo: Ana Kaluža, Fotografija: Tomaž Penko

Plesna šola Artifex Postojna v novo tekmovalno sezono še uspešnejša

Ples je za vsakogar, zanj ni nikoli ne prezgodaj ne prepozno. To dokazuje tudi Plesna šola Artifex Postojna, ki niza odlične rezultate in plesnim nadobudnežem od tretjega leta naprej nudi vrhunske trenerje in bogato plesno znanje, ki ga pridobiva po vsem svetu.

Plesalci Artifexa so lani na državnem, evropskem in svetovnem prvenstvu osvojili kar nekaj odličij in uvrstitev med deset najboljših, v leto 2019 pa vstopajo še večji, močnejši in uspešnejši. Januarja se je nadaljevala sezona državnih pokalnih turnirjev, ki prinašajo točke za državno, evropsko in svetovno prvenstvo.

Najmlajša tekmovalca Tjaša Zrimšek in Lovro Zajc sta na 2. pokalnem turnirju v modernih tekmovalnih plesih, ki je bil med 18. in 20. januarjem v Novem mestu, na plesišču pustila dušo in srce ter si priplesala

izjemne uvrstitve. Tjaša se je v kategoriji hip hop solo otroci deklice uvrstila na četrto mesto, Lovro pa je bil drugi v kategoriji hip hop solo otroci dečki in tretji v kategoriji hip hop battle solo otroci.

Trije postojnski tekmovalni pari in trije solisti so med 2. in 3. februarjem v Ljubljani na 3. pokalnem turnirju z dvema zmagama in odličnimi uvrstitvami potrdili trdno in vztrajno delo. Lovro Zajc je dvakrat ugnal vso konkurenco ter zmagal v kategoriji hip hop solo otroci dečki in kategoriji hip hop battle otroci.

Ponosni na vse, še posebej na tiste, ki so se na tekmo podali prvič.

Naslednji turnir je na vrsti marca, zadnji, ki šteje za uvrstitev na

evropsko prvenstvo v hip hopu, ki bo maja v Italiji. Držimo pesti in se ga plešemo!

Fotografija: Janez Mandeljc

 Cvetličarna
Pogrebne storitve
Kosovelova ulica 1, 6230 Postojna
(nasproti Mercator centra)

Ob izgubi vaših dragih vam bomo uredili vse potrebno za spoštljivo in dostojno slovo.

Kako ravnati v primeru smrti svojca?

DOMA: Najprej obvestite Zdravstveni dom – urgentno službo. Ko zdravnik potrdi smrt nas pokličite in mi vam bomo pomagali urediti vse potrebno (ureditev dokumentov, prevoz in ureditev pokojnika,...)

V BOLNICI, DOMU OSTARELIH,... Ko vas iz ustanove obvestijo o smrti, nas pokličete, in mi prevzamemo skrb ter uredimo vse potrebno, za organizacijo pogreba (prevozi, ureditev dokumentov,...) V naši pisarni, ali pri vas na domu se bomo nato dogovorili o pogrebu, izbiri pogrebnih artiklov (krsta, žara, križ, piramida, nagrobni okvir, cvetje...)

Dežurni številki 24 ur na dan:

040 850 557 - Marijan Križaj

031 363 359 - Robert Pirjavec

Ob izvedbi pogreba vam pri žalnih aranžmajih v naši cvetličarni nudimo **10% popust**

Občina Postojna uspešna pri samoocenjevanju

Konec poletja je Občina Postojna končala samoocenjevalni projekt po skupnem ocenjevalnem okvirju za organizacije v javnem sektorju - CAF. In pri tem so bili na občini zelo uspešni, kot ugotavljajo koordinatorji projekta. Občina Postojna je priznanje »CAF začetnik« prejela na posebni slovesnosti na Ministrstvu za javno upravo sredi januarja.

Priznanje CAF sta iz rok ministra Rudija Medveda prevzeli direktorica občinske uprave Marina Rebec in višja svetovalka za področje nepremičnin Senja Stres.

Projekt CAF je zasnovan z namenom, da se odlični rezultati delovanja organizacije in njenih zaposlenih, dosežejo s pomočjo strategije vodstva in z načrtovanjem, zaposlenimi, partnerstvi, viri in procesi. Organizacije, ki pričnejo s CAF, se želijo razvijati v smeri odličnosti svojega delovanja in uvesti kulturo odličnosti v organizacijo.

Organizacija pripravi samooceno, pri kateri se ugotovi na katerih področjih ima slabše delovanje, na ka-

terih boljše ter nato pripravi ukrepe izboljšanja in jih v nadaljevanju tudi izvede. Pomembno je spodbijanje napredka in stalnih izboljšav.

Snemanje oddaje Dobro jutro v Studenem

1. februarja je v Studenem potekalo snemanje oddaje Dobro jutro, ki ste ga lahko v živo spremljali na TV Slovenija.

Sodelovali so različni ponudniki iz cele občine Postojna s poudarkom na 'podgurski' ponudbi. V prostorih PGD Studeno so gospodinjne najprej skuhale Podgurske štruklje. Nato je bila поблиže predstavljena Postojnska jama, pa kozolec Toplar in Jamborna pot. O naši kulinariki so spregovorili predstavniki Gostilne Škorenjček, Gradu Prestranek, Ekološke turistične kmetije

Hudičevca in gostile AvioPub. Podrobneje so bila predstavljena tudi različna društva: PD Kašča, TKŠD Mušketirji, TD Podgura in društvo tabornikov Rod Kraških Viharnikov. Pozabili pa niso niti na čebelarstvo in žganjekuho.

Za konec oddaje je zbrane v Studenem in gledalce pred televizijskimi zasloni pozdravil še podžupan Andrej Berginc.

Na Postojnskem več kot 2000 dogodkov v zadnjih dveh letih

Turistično informacijski center (TIC) Postojna je pred kratkim naredil neformalno raziskavo dogajanja na postojnskem v letih 2017 in 2018. Ugotovili smo, da je bilo izpeljanih več kot dva tisoč raznovrstnih dogodkov.

TIC je namenjen informiranju tako tujih gostov kot domačinov, krajanov. Vsakodnevno objavljamo napovedi dogodkov, ki se odvijajo v naši občini. Številni organizatorji dogodkov nas na svojih spletnih straneh in v drugih medijih, vključno nagovarjajo in vabijo, da se jih udeležimo. Kljub temu je slišati: »V Postojni se nič ne dogaja!« Odločili smo se poiskati in predstaviti konkretne podatke.

V statistično raziskavo smo vključili podatke o dogodkih v Postojni in okolici v zadnjih dveh letih. Kulturne prireditve, športne prireditve, koncerti, predavanja, plesi, otvoritve, delavnice za otroke, odrasle in starejše, kino, sejmi, kulinarčni dogodki, pohodi in organizirane kolesarske ture... vse to in še več smo našli.

Skupno v zadnjih dveh letih, je bilo v Postojni organiziranih in izpeljanih skoraj 2.000 dogodkov, 994 jih je bilo v letu 2017 in 968 v lanskem letu. To so dogodki, ki so se oglaševali, dejansko število presega številko 2000. V povprečju torej skoraj trije dogodki na dan, vsak dan v letu.

Poleg tega imamo v Postojni tudi drsališče, ki obratuje vsak dan v zimskih mesecih, številne kole-

sarske poti, športna igrišča in poligone, imamo mesečne projekcije najbolj aktualnih filmov in risanih filmov, gledališke predstave in koncerte. Naši festivali so dovolj veliki in kvalitetni ter žanrsko raznoliki. Žal pa je obisk številnih dogodkov pod pričakovanji.

Velika pohvala in zahvala gre organizatorjem za organizacijo vsakega dogodka, njihov vloženi trud, predanost in vztrajnost. Naj poudarimo, da za vsemi omejenimi dogodki, stojijo številne organizacije, društva, občina, krajevne skupnosti, prostovoljci, njihovi družinski člani, študenti in dijaki, šole in vrtci... Njihovo delo, čas, pogosto tudi prosti čas in energija. Prav vsi vlagajo v promocijo svojega dogodka, kolikor je v njihovi moči in nihče od njih si ne želi, da bi bil dogodek slabo obiskan.

V kakšni skupnosti bomo živeli, je odvisno od nas. Čas je, da izpustimo iz rok lepljive računalniške miške in televizijske daljince ter podpremo svojo skupnost. Udeležujte se dogodkov, podprite organizatorje kajti njihov namen je ponuditi nam vsem nova doživetja, znanja in druženja.

TIC Postojna

»Kultura v očeh ljubezni« ob kulturnem prazniku v Notranjskem muzeju Postojna

V dvomnem naslovu letošnjega praznovanja kulturnega praznika »Kultura v očeh ljubezni«, kot so dogodke v Notranjskem muzeju Postojna poimenovali organizatorji, so se skrivale tri zanimive teme.

Premierno je bila odprta **fotografska razstava »Oči –Eyes«** avtorja **kustosa biologa Slavka Polaka**.

Z makro in teleobjektivom se je avtor fotografsko podal v globino oči živega sveta. Na 31 povečavah detajlov oči sledimo zvedavim pogledom živali od polžev, pajkov, žuželk, rib, dvoživk, ptic do sesalcev in človeka. O nastanku vsake fotografije bi lahko fotograf napisal esej, a na odprtju razstave za to ni bilo dovolj časa. Slavko Polak je obiskovalcem muzeja pripravil še **predavanje o spolnem in ljubezenskem**

življenju živali, ki je sledilo kratkemu odprtju razstave.

Tema predavanja je presegla strogo naravoslovna pričakovanja, ki jih je obetal naslov razstave. V sliki in tekoči besedi so obiskovalci izvedeli zanimiva nova dejstva evolucije in smisla spolnega razmnoževanja. Predavatelj se je sprehodil skozi najrazličnejše strategije spolnega in ljubezenskega življenja živali. Obiskovalcem je večkrat nastavil tudi ogledalo in človeške ljubezenske strategije ter navade, primerjal z že ustaljenimi in

nedvomno univerzalnimi vzorci iz sveta narave. Ob zaključku predavanja je avtor ljubezensko življenje živih bitij še slikovito povezal z vsemi vejami umetnosti in kulture.

Praznično dogajanje v Notranjskem muzeju Postojna je bil popestrjeno z glasbenim nastopom pianista in kantavtorja Matije Jahna ter recitiranjem poezije literarne ustvarjalke

in slikarke Ane Zlobec. Že v dopoldanskem času je bilo v muzeju poskrbljeno tudi za najmlajše obiskovalce, saj jim je Andreja Lapajne lahko, in številni so to želeli, poslivala obraze. Na kulturni praznik je Notranjski muzej Postojna obiskalo prek petsto obiskovalcev. Razstava Oči-Eyes bo na ogled do 7. marca.

Fotografija: Valter Leban

KOVOD

NAČINI OBVEŠČANJA URABNIKOV VODOVODNEGA SISTEMA POSTOJNA-PIVKA in SUHORJE V LETU 2019: Skladno z določili Pravilnika o pitni vodi (Ur. l. RS 19/04, 35/04, 26/06, 95/06, 25/09, 74/15 in 51/17 v nadaljevanju Pravilnik) in vsebino strokovnih priporočil NIJZ RS, vas obveščamo o načinih in rokih obveščanja v posameznih primerih glede na zahteve Pravilnika:

Pravilnik o pitni vodi	Vzrok obveščanja	Čas obveščanja	Način obveščanja
9. člen	Neskladnost pitne vode hišno vodovodno omrežje	Od začetka veljavnosti ukrepa, a najkasneje v sedmih dneh.	1. Osebnostno neposredno v nabiralnik 2. Telefonsko obvestilo 3. Obvestilo upravniku v primeru večstanovanjskega objekta
21. člen	Omejitev ali prepoved uporabe pitne vode	Od začetka veljavnosti ukrepa, a najkasneje v dveh urah (obveščanje po radiu vsak dan do preklica ¹) ³ . Na začetku in ob preklicu veljavnosti ukrepa, a najkasneje v 24 urah od začetka oz. preklica ukrepa	1. Radio 94 – VS Postojna- Pivka, VS Suhorje 2. ReCo – Regijski center za obveščanje 3. Oglasne deske občin in krajevnih oz. vaških skupnosti 4. Spletna stran https://www.kovodpostojna.si , http://www.postojna.si , http://www.pivka.si 5. SMS sporočila* in e-pošta* 6. Aplikacija – http://www.npv.si/ (obveščanje NIJZ, ZIRS, NLZOH)
22. člen	Izvajanje ukrepov za odpravo vzrokov neskladnosti	Od začetka veljavnosti ukrepa, a najkasneje v enem dnevu, ³ .	
31. člen	Dovoljeno odstopanje	Na dan pridobitve dovoljenja a najkasneje v sedmih dneh ¹ , ³ .	
34. člen	Letno poročilo o skladnosti pitne vode	Najmanj enkrat letno (najkasneje do 31. marca za preteklo leto)	1. Občinski glasili (Pivški list in Postojnski prepil) 2. Spletna stran https://www.kovodpostojna.si , http://www.postojna.si , http://www.pivka.si 3. Aplikacija – http://www.npv.si/ (obveščanje NIJZ, ZIRS, NLZOH)

*Uporabniki se po želji vključijo na tak način obveščanja prek spletne strani www.kovodpostojna.si.

¹ Če se ukrep izvaja več kot 14 dni se dnevno radijsko obveščanje nadomesti s tedenskim obveščanjem.

³ Obveščanje tudi o prenehanju omejitve ali prepovedi uporabe pitne vode, izvajanja ukrepov oz. dovoljenem odstopanju.

Lastniki in upravljavci pomembnejših javnih objektov so obveščeni z e-pošto po Seznamu prednostnih ustanov podjetja Kovod Postojna, d. o. o..

Spodbujanje turističnih ponudnikov za razvoj trajnostnih modelov

Zavod Znanje OE Turizem je februarja organiziral posvet, prvega v nizu iskanja priložnosti in izzivov trajnostnega razvoja turizma v Občini postojna. Skupaj s predstavniki javnih podjetij in Občino Postojna, je bilo to srečanje namenjeno prepoznavanju priložnosti trajnostnega razvoja turizma kot tudi iskanje rešitev za izzive, ki jih turizem prinaša.

Občina Postojna se je z vstopom v Zeleno shemo slovenskega turizma zavezala, da bo tudi v prihodnje spodbujala trajnostno delovanje na vseh področjih in spodbujala zelene zgodbe. Predstavniki podjetij Irena Sušelj Šajn, vodja službe za zdravstveni nadzor in analize iz javnega podjetja Kovod Postojna in Darja Žužek Šabec, vodja operativnega centra Postojna, podjetja Publikus d.o.o, sta poudarili, da je izrednega pomena osveščanje prebivalstva in izobraževanje predvsem mlajše populacije z namenom vzgojiti odgovorne in ozaveščene uporabnike virov.

Necj Božič, strokovnjak za področje upravljanja energetskih rešitev iz podjetja Petrol, je opozoril na trende rasti prebivalstva in posledično porabe energije do leta 2040, ki ni vzdržna za okolje ter predstavil ukrepe za zmanjšanje emisij, boljše izkoristke energije in alternative - vire trajnostne, zelene energije, ki jih imamo na razpolago.

»Okoljska osveščenost in trajnostni način poslovanja, pa sta tudi osnova za pridobitev znaka Slovenija Green Accommodation / Slovenija Green Travel Agency, oziroma enega od okoljskih znakov za turistične ponudnike

s katerim lahko dosežejo večjo prepoznavnost na turističnem trgu, privabijo ozaveščene goste, ki spoštujejo destinacijo in ob enem poskrbijo za prihranke v poslovanju«, je poudarila Astrid Prašnikar. Predstavila je tudi prvi primer pridobitve certifikata 'zeleni ključ' na Primorskem.

Posveta so se udeležili lokalni turistični ponudniki, ki se že vrsto let trudijo odgovorno ravnati z viri energije, ki spodbujajo lokalno pridelane izdelke in katerim je trajnostni razvoj turizma prava način življenja. Na turistični kmetiji Hudičevce so zavezani k ekološki vzreji živali in ponudbi sezonsko pridelanih živil. Smrekarjeva domačija je primer energetske prijazne obnove s poudarkom na ohranjanju kulturne dediščine.

Ob koncu posveta so se skupaj s sobodajalci Darjo Čehovin Halik in Darkom Sanaborjem, Ano Marijo Pavlin iz Kamp Penziona in Wellnessa Mirjam, lastnikom hotela Center Milisavom Savičem in Borutom Dubrovičem iz RRA Zeleni Kras zedinili, da število turistov in vrsta turizma ne smeta ogroziti naše naravne dediščine, ki je temelj bivalnega okolja in turistične ponudbe.

Zavod Znanje, OE Turizem

Sinergija med Šolskim centrom Postojna in slovenskimi podjetji tudi s projektom Munera 3

Šolski center Postojna in njegova Višja strokovna šola imata bogato tradicijo izobraževanja v Primorsko-notranjski regiji. Zgolj izobraževanje dijakov in študentov pa enostavno ni več dovolj. Gospodarski subjekti, njihovi lastniki in posledično njihovi zaposleni potrebujejo znanje, ki včasih presega pravila izobraževalnih načrtov.

Projekt Munera 3, katerega nosilec je Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport RS, financiran pa je večinsko s strani Evropske unije, pokriva programe usposabljanja in izpopolnjevanja, ki jih pripravi šola v dogovoru s podjetji kot neformalna izobraževanja, za višje strokovno izobraževanje pa programe formalnega izobraževanja za pridobitev stopnje izobrazbe VI/1. Izobraževanja in programi so brezplačni in namenjeni poglobljanju in razširjanju strokovnih znanj. Vsi zaposleni, ki se vključijo v ta projekt, morajo s šolo podpisati pogodbo o sodelovanju, se redno udeleževati srečanj, tisti zaposleni, ki pa želijo študirati, pa redno opravljati študijske obveznosti.

Šolski center Postojna se je zelo aktivno, ambiciozno in s tem tudi malce tvegano spustil v ta projekt, saj so bile potrebne nekatere hitre odločitve še v času, ko stvari niso bile popolnoma jasne. Osebo sem še vedno mnenja, da je naša odločitev prava, da v projekt vključimo čim več zaposlenih, jim s tem omogočimo brezplačno pridobivanje znanja do leta 2022.

Iz tega razloga na Višji strokovni šoli Postojna samo v 2018/19 omogočamo brezplačen študij 58 zaposlenim na vseh treh študijskih programih, pripravili pa smo tudi res zanimiv program varjenja z naslovom: Tehnike varjenja po TIG, MIG/MAG, ROV postopku. Program nam je uspelo sestaviti s pomočjo enega vidnejših slovenskih strokovnjakov na področju varjenja, Benjamina Bernarda.

V obdobju od novembra 2018 do začetka januarja 2019 smo tako izobrazili 54 zaposlenih iz več kot 25 slovenskih podjetij. Samo sodelovanje šol in delodajalcev lahko nudi vzajemni prenos znanj. Spretnosti in veščine sodelujočih pa so lahko odvisne od uspešnosti, učinkovitosti in strokovnosti povezave med šolo in delodajalci.

Cilj projekta Munera 3 je izboljšanje znanj zaposlenih na različnih strokovnih področjih za zmanjšanje neskladij med usposobljenostjo in potrebami trga dela, ter izboljšanje učinkovitosti in kakovosti njihovega dela.

mag. Slavko Božič, vodja programskih področij Višje strokovne šole Postojna

29. medobčinsko srečanje šolskih parlamentov

V četrtek, 14. februarja je na osnovni šoli Miroslava Vilharja v Postojni potekalo 29. medobčinsko srečanje šolskih parlamentov občin Postojna in Pivka.

Srečanja sta se udeležili obe osnovni šoli iz Postojne, OŠ Prestranek, OŠ Pivka in OŠ Košana, prisostvoval pa je tudi postojnski župan Igor Marentič. Skupaj smo se pogovarjali o letošnji temi šolskega parlamenta »Šolstvo in šolski sistem« ter poskušali najti rešitve za boljše vzdušje na posameznih šolah. O koncu srečanja smo izvolili še šole, ki se bodo udeležile regijskega srečanja šolskih parlamentov. V letošnjem letu bodo to predstavniki OŠ Miroslava Vilharja in OŠ Košana.

Tina Morel in Lara Gašič, učenki 9. razredov OŠ Miroslava Vilharja Postojna

Na podlagi Odloka o priznanjih Občine Postojna (Uradni list RS št. 30/09) ter 14., 15., 16. člena Odloka o priznanjih Občine Postojna o podeljevanju priznanj Občine Postojna (Uradni list RS št. 30/09), komisija za podelitev priznanj Občine Postojna objavlja

RAZPIS

za podelitev priznanj in nazivov Občine Postojna v letu 2019

Pobude za podelitev priznanj lahko posredujejo svetniške skupine Občinskega sveta Občine Postojna, društva in druge organizacije civilne družbe ter posamezni občani. Pobude morajo biti pisne in ob razložene ter podane v skladu z določili javnega poziva.

- Naziv »**Častni občan Občine Postojna**« je najvišje priznanje Občine Postojna in se lahko podeli posameznim občanom, ki so izjemno zaslužni za ugled, pomen in razvoj občine ter za razvoj njenih dobrih medmestnih in mednarodnih odnosov.
- Naziv »**Častni meščan Postojne**« se lahko podeli posameznim prebivalcem mesta Postojna, ki so s svojim življenjem in delom pustili poseben pečat pri razvoju mesta.
- **Zlato priznanje Občine Postojna** se podeljuje za izredne zasluge in dosežke, ki so vidno prispevali k razvoju in napredku gospodarskega, kulturnega, športnega in drugega napredka občine in širše skupnosti. Zlato priznanje občine Postojna se lahko podeli podjetjem, družbam, podjetnikom, zavodom, društvom, krajevnim skupnostim in posameznim občanom občine Postojna.
- **Priznanje »23. april«** se lahko podeli posameznim občanom, društvom in neprofitnim organizacijam za njihove zasluge pri ohranjanju vrednot TIGR-a, NOB in osamosvojitvene vojne ali za njihove zasluge na humanitarnem, solidarnostnem in drugih splošno koristnih področjih.
- **Srebrno priznanje Občine Postojna** se lahko podeli ob posebnih dogodkih in jubilejih podjetjem, družbam, podjetnikom, združenjem, zavodom, društvom, krajevnim skupnostim in posameznikom.

Pogoji in kriteriji za podajo pobud in predlogov za podelitev posameznega priznanja so natančno opredeljeni v javnem razpisu, ki je v celoti objavljen na spletni strani Občine Postojna www.postojna.si.

Obrazce za prijavo lahko dobite v sprejemni pisarni ali na spletni strani Občine Postojna.

Predloge za podelitev priznanj je potrebno v zapečateni ovojnici predložiti na naslov:

Občina Postojna, Ljubljanska cesta 4, 6230 Postojna, s pripisom: RAZPIS – PRIZNANJE, NAZIV:_____ - 2019 **do petka, 22. marca 2019 do 13. ure.**

Sejna dvorana nad Knjižnico Bena Zupančiča Postojna v uporabo občanom

V kolikor bi radi organizirali manjši dogodek, predavanje, delavnico, vam je od sedaj na voljo v uporabo tudi sejna dvorana nad Knjižnico Bena Zupančiča Postojna

Dvorana meri 64m² in sprejme največ 50 obiskovalcev. Namenjena pa je izvedbi predavanj, izobraževanj, sestankov in ostalih zadev s podobno vsebino.

Več informacij o najemu najdete na spletni strani Občine Postojna.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA FINANCE

FINANČNA UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE

Finančna uprava Republike Slovenije – FURS je v letošnjem letu pripravila novo aplikacijo » Mobilna aplikacija eDavki, ki je namenjena fizičnim osebam in je brezplačna.

Za dostop v aplikacijo je potrebna prijava z davčno številko in geslom, tisti zavezanci, ki pa so se v preteklosti že registrirali v eDavke, pa se v aplikacijo prijavijo z davčno številko in geslom, ki so ga uporabili že pri registraciji na spletnem portalu eDavki.

Aplikacija ima preko 30 uporabnih funkcionalnosti. Dokumente lahko uporabniki oddajajo 24 ur na dan, 7 dni v tednu. Vsa obvestila bodo uporabniki preko aplikacije prejeli tudi če bo aplikacija zaprta, nikakršna aktivnost s strani uporabnikov ni potrebna.

Prednosti aplikacije :

- vsi zavezanci, ki so uveljavljali olajšavo za vzdrževane družinske člane so lahko preko te aplikacije oddali vlogo, saj jim je bil na voljo že pred izpolnjen obrazec s podatki iz njihove lanske vloge,
- aplikacija ponuja personalizirani koledarček, preko katerega bodo uporabniki prejeli obvestila o svojih konkretnih obveznostih in pravicah,
- FURS bo vsak mesec uporabnike preko aplikacije sproti obveščal ali jim delodajalec obračunava in plačuje prispevke za socialno varnost.

Zavezance obveščamo, da je do 28. 2. 2019 je treba vložiti naslednje napovedi.:

- Napoved za odmero dohodnine od dohodka iz oddajanja premoženja v najem (na eDavkih bo obrazec na voljo predvidoma od 11. 2. 2019 dalje)
- Napoved dobička iz kapitala
- Napoved obresti na denarne depozite v SLO in EU
- Napoved obresti (razen na denarne depozite v SLO in EU)
- Napoved za odmero dohodnine od dividend
- Napoved za odmero davka od dobička od odsvojitve izvedenih finančnih instrumentov

Socialno varstvena storitev socialnega servisa celodnevne povezave prek osebne telefonskega alarma (e-oskrba)

Občina Postojna se je v letu 2019 pridružila projektu »Varni in povezani na domu«, v okviru katerega bo v občini zagotovljena dodatna socialno-varstvena storitev »e-oskrba«.

E-oskrba omogoča aktivno, bolj neodvisno in varno bivanje na domu vsem, ki potrebujejo podporo pri samostojnem življenju v domačem okolju. Učinkovito podpira bivanje starejših, invalidov, bolnikov s kroničnimi boleznimi, bolnikov po težjih operativnih posegih in oseb z demenco pri samostojnejšem bivanju na njihovem domu.

24 ur na dan je omogočen enostaven in hiter klic na pomoč v primeru padca ali nenadne slabosti ter organizacije pomoči.

Občina bo v ta namen v kratkem objavila **Javni razpis za pomoč pri kritju stroškov** socialno-varstvene storitve socialnega servisa celodnevne povezave prek osebne telefonskega alarma v občini Postojna (E-OSKRBA) in tako upravičencem, v okviru razpoložljivih proračunskih sredstev, zagotovila pomoč pri kritju stroškov omenjene storitve.

Občina Postojna bo v začetku meseca marca na svoji spletni strani objavila naslednje

razpise s področja gospodarstva:

- **Javni razpis za spodbujanje začetnih investicij in investicij v razširjanje dejavnosti in razvoj v letu 2019** (Ukrep: 2)
- **Javni razpis za spodbujanje projektov inovacij v letu 2019** (Ukrep: 4)
- **Javni razpis za subvencioniranje stroškov za delovanje mladih podjetij v letu 2019** (Ukrep: 6)
- **Javni razpis za spodbujanje investicij v izgradnjo proizvodnih in obrtnih objektov ter objektov za izvajanje turistične ali razvojno-raziskovalne dejavnosti na območju občine Postojna v letu 2019** (Ukrep: 9)

Javni razpis bo odprt do porabe sredstev, rezerviranih v proračunu Občine Postojna za leto 2019.

Datumi odpiranja prijav so naslednji:

- PRVO ODPIRANJE: dne **25.04.2019**,
- DRUGO ODPIRANJE: dne **30.05.2019**,
- TRETJE ODPIRANJE: dne **27.06.2019**.

O datumih preostalih odpiranj se morebitne prijavitelje obvesti z objavo na spletni strani Občine Postojna.

Prijavo na razpis je potrebno oddati na obrazcih razpisne dokumentacije, katero si zainteresirani prijavitelji natisnejo s spletne strani ali dvignejo v sprejemno-informacijski pisarni Občine Postojna.

Dodatne informacije so na voljo v času uradnih ur na tel.št. 05 72 80 700 ali po e-pošti: tatjana.rolih@postojna.si

Na spletni strani Občine Postojna bo konec februarja objavljen

Javni razpis za dodelitev sredstev finančne pomoči za ohranjanje in razvoj kmetijstva in podeželja v občini Postojna v letu 2019.

Vlagatelji bodo vloge lahko oddali v treh rokih: do vključno 25. marca 2019 oziroma do vključno 24. junija 2019 oziroma do vključno 23. septembra 2019.

Prijavo na razpis je potrebno oddati na obrazcih razpisne dokumentacije, katero si zainteresirani prijavitelji natisnejo s spletne strani ali dvignejo v sprejemno-informacijski pisarni Občine Postojna.

Dodatne informacije so na voljo v času uradnih ur na tel.št. 05 72 80 700 ali po e-pošti: tatjana.rolih@postojna.si

Prostovoljec leta 2018

Mladinski svet Slovenije (MSS) razpisuje natečaj Prostovoljec leta, v okviru katerega bodo izbrali **najboljše prostovoljke, prostovoljce, prostovoljski projekt, Naj mladinskega voditelja oz.voditeljico in Naj mladinski projekt za preteklo leto.**

K prijavi v natečaj vabijo vse nevladne organizacije, javne institucije, neformalne skupine in posameznike; skratka vse, ki so v svoje dejavnosti v letu 2018 vključevali prostovoljstvo. **Rok za prijave je 29. marec 2019.** Več informacij najdete na spletni strani Občine Postojna.

Občina Postojna je 7.2.2019 na svoji spletni strani objavila

Javni razpis za zbiranje predlogov za sofinanciranje programov/projektov s področja družbenih dejavnosti v občini Postojna za leto 2019.

Rok za prijavo na razpis je **11. marec 2019.**

Prijava mora biti izpolnjena in oddana v elektronski obliki preko aplikacije na: <https://postojna.e-razpisi.si/si/avtorizacija/> ter v tiskani obliki poslana na naslov: Občina Postojna, Ljubljanska cesta 4, 6230 Postojna.

Dodatne informacije so na voljo v času uradnih ur na tel.št. 05 728 07 23 ali po e-pošti: martina.ivanovic@postojna.si.

Občina Postojna je 15.2.2019 na svoji spletni strani objavila

Javni razpis za zbiranje predlogov za sofinanciranje izvedbe kulturnih projektov v občini Postojna za leto 2019.

Rok za prijavo na razpis je **18. marec 2019.**

Prijavo na razpis je potrebno oddati na obrazcih razpisne dokumentacije, katero si zainteresirani prijavitelji natisnejo s spletne strani ali dvignejo v sprejemno-informacijski pisarni Občine Postojna.

Dodatne informacije so na voljo v času uradnih ur na tel.št. 05 728 07 23 ali po e-pošti: martina.ivanovic@postojna.si.

**V TEŽKIH TRENUTKIH ŽALOVANJA,
OB IZGUBI NAJBLIŽJEGA,
SMO VAM V POMOČ S PRIJAZNO BESEDO IN
CELOSTNO ORGANIZACIJO ZADNJEGA SLOVESA**

NUDIMO VAM POGREBNE IN POKOPALIŠKE STORITVE

- ❖ ureditev dokumentacije, prevozi in priprava pokojnika (doma in v tujini)
- ❖ izkop in priprava groba, priprava poslovilne vežice
- ❖ klasični in žarni pogrebi, ter raztros pepela na pokopališču
- ❖ ekshumacija
- ❖ organizacija pogrebne svečanosti
- ❖ žalno cvetje, objava osmrtnic
- ❖ pevci, trobentač, poslovilni govor
- ❖ pogrebna oprema

V primeru naše organizacije pogrebne svečanosti vam nudimo **10% popust** na žalne aranžmaje v cvetličarni Agrokor.

DODATNE INFORMACIJE: KOMUS d.o.o
Jeršice 3, Postojna, Dežurna št.: **041 377 294**
Tel.: 05 726 55 47, e-mail: komus@komus-po.si

vodnik dogajanja v občini Postojna v času od 26.2.2019 do 29.3.2019

28. februar 2019

- 16:00 Zdravje z aloe vero**
Zavod Znanje Postojna, OE Ljudska Univerza
- Obvezne so predhodne prijave (05/721 12 80). Cena: 5 EUR
- Ljudska Univerza Postojna

1. marec 2019

- 18:00 Rodovna šola**
Zavod Znanje Postojna, OE Točka moči Postojna
- Predavateljica Jasna Martinjak bo predstavila izkušnje delovanja v smeri ustanovitve take šole v Sloveniji
- Zelena dvorana, Postojna

2. marec 2019

- 14:00 Pustovanje za najmlajše**
Zavod Znanje Postojna, OE Točka moči Postojna
- Namenjeno je otrokom do štirih let. Prijave na: tocka.moci@zavod-znanje.si
- Zelena dvorana, Postojna

20:00 50. revija PRIMORSKA POJE

- OI JSKD Postojna
- Kulturni dom Postojna

10:00 Prva nedelja v mesecu, brezplačen -17:00 vstop za občane.

- Zavod Znanje Postojna, OE Notranjski muzej Postojna
- Notranjski muzej Postojna

4. marec 2019

- 18:00 Predstavitev knjig »Primorska dežela« in »Fašizem za butalce« Miloša Ivančiča.**
KO ZB NOB Postojna
- Sejna dvorana v Knjižnici Bena Zupančiča Postojna

5. marec 2019

- 15:00 48. Pustovanje Postojna 2019**
TD Postojna
- pustna povorka, otroško pustno rajanje, pustni ples; info TD Postojna, tel.05/7201 610
- Po ulicah Postojne

18:00 Pustni ples

- Zavod Znanje Postojna, OE Kulturni dom Postojna
- Igra band Mr. Jack. Vstop prost!
- Hotel Center

8. marec 2019

- 17:00 Praznovanje od dnevu žena**
KO ZB NOB Postojna
- Zelena dvorana, Postojna

- 18:00 Peter Gedei: Podzemni svetovi**
Zavod Znanje Postojna, OE Notranjski muzej Postojna
- Odprtje fotografske razstave
- Notranjski muzej Postojna

- 20:00 Siddharta: Nomadi - akustična turneja**
Zavod Znanje Postojna, OE Kulturni dom Postojna
- Vstopnice: v pisarni KD Postojna. Cena: 15€ v predprodaji in 18€ na dan koncerta. Tel: 031 304 878, mail: kulturni.dom@zavod-znanje.si
- Kulturni dom Postojna

9. marec 2019

- 17:00 Afirmacije - Kaj pa je to?**
Zavod Znanje Postojna, OE Točka moči Postojna
- Brezplačno predavanje vodi Vesna Zalar. Prijave na tocka.moci@zavod-znanje.si
- Zelena dvorana, Postojna

12. marec 2019

- 18:00 Andreja Sterle Podobnik - Tek okoli Mount Everesta**
Knjižnica Bena Zupančiča Postojna
- Potopisno predavanje Slovenke leta 2016 in zmagovalke ultramaratonske tekme The Everest Trail Race in
- Čitalnica knjižnice Bena Zupančiča Postojna

14. marec 2019

- 17:30 Aska in volk**
Zavod Znanje Postojna, OE Kulturni dom Postojna
- Otroška predstava za abonma in izven
- Nakup vstopnic po ceni 6€ je možen uro pred predstavo na blagajni KD Postojna
- Kulturni dom Postojna

18:00 Koncert pevskega zbora Vesnianka, Moskva

- TD Postojna
- 21. Mednarodni glasbeni festival mladih Dvorana Alojza Srebotnjaka GŠ Postojna

15. marec 2019

- 18:30 Tudi to je družina.**
Zavod Znanje Postojna, OE Točka moči Postojna
- Zgodba družine, ki je preseгла meje in živi po svojih notranjih standardih.
- Zelena dvorana, Postojna

17. marec 2019

- 17:00 Duhovni razvoj in preobrazba - Kimspirational**
Zavod Znanje Postojna, OE Točka moči Postojna
- Predavanje je v angleškem jeziku in bo sprotno prevajanje.
- Zelena dvorana, Postojna

17:00 Koncert pevskega zbora Coro Loss Peques del Leon de Oro, Španija

- TD Postojna
- 21. Mednarodni glasbeni festival mladih cerkev Sv. Štefana, Postojna
-

18. marec 2019

- Mesečni sejem na tržaški**
Občina Postojna
- Tržaška cesta v Postojni

- 17:00 Rešite se bolečin v hrbtu v osmih korakih**
Zavod Znanje Postojna, OE Točka moči Postojna
- Delavnica poteka pod strokovnim vodstvom certificirane učiteljice Gokhale metode Sabine Blumauer
- Zelena dvorana, Postojna

20. marec 2019

- 16:30 Ustvarjalna delavnica Škatlica presenečenja**
Zavod Znanje Postojna, OE Ljudska univerza Postojna
- Na delavnici bomo izdelali unikatno škatlico, ki lahko služi kot izvirno darilo. Obvezne so predhodne prijave (05/7211280). Cena: 5 EUR
- Ljudska univerza Postojna

21. marec 2019

- 9:00 Območno srečanje otroških gledaliških skupin**
OI JSKD Postojna
- Kulturni dom Postojna

17:00 Delavnica Moje sobne rastline

- Zavod Znanje Postojna, OE Ljudska univerza Postojna
- Delavnico bo vodila floristka Melita Jurca. Vsak bo prejel svojo rastlino in se jo naučil pravilno zasaditi. Obvezne so predhodne prijave (05/7211280). Cena: 5 EUR
- Ljudska univerza Postojna

22. marec 2019

- 18:00 On je kriv, da se tako počutim**
Zavod Znanje Postojna, OE Točka moči Postojna
- Na delavnici bomo skozi meditacijo spoznali kaj nas vrže iz tira in kako se lahko primerno odzovemo. Obvezne prijave na: tocka.moci@zavod-znanje.si
- Zelena dvorana, Postojna

23. marec 2019

- 18:00 Surya izrazni ples**
Zavod Znanje Postojna, OE Točka moči Postojna
- Na plesnem potovanju vas bo vodila Urška Dugulin, strastna raziskovalka globin plesa.
- Zelena dvorana, Postojna

29. marec 2019

- 18:00 Ali obstaja Gospod Pravi?**
Zavod Znanje Postojna, OE Točka moči Postojna
- Delavnico vodi Katja Škrabar - avtorica dveh knjig: Sem to res JAZ in V treh mesecih do Gospoda Pravega?
- Zelena dvorana, Postojna

V marcu

Miroslav Vilhar (1818–1871), »mož preobilnih zaslug« in fotografska razstava Oči-Eyes

Zavod Znanje Postojna, OE Notranjski
muzej Postojna

- Občasni razstavi

Notranjski muzej Postojna

Vsak ponedeljek

10:00 Urjenje v lokostrelstvu

Zavod Znanje Postojna, OE Točka moči
Postojna

- Brezplačni poskus streljanja z lokom in lokostrelski treningi za začetnike

Zelena dvorana, Postojna

Vsak torek

8:00 Jutranja telovadba in meditacija

Zavod Znanje Postojna, OE Točka moči
Postojna

Zelena dvorana, Postojna

10:00 Začetni tečaj ruščine

Zavod Znanje Postojna, OE Točka moči
Postojna

- Začetni tečaj ruščine je namenjen popolnim začetnikom. Vodila ga bo Natalija Belugina Popović. Začne 12.3.

Zelena dvorana, Postojna

Vsak drugi torek

17:00 Knjižni klub

Zavod Znanje Postojna, OE Točka moči
Postojna

- Delavnico vodi Nika Rebec.

Zelena dvorana, Postojna

Vsako sredo

10:00 Ich spreche ein bisschen Deutsch - obnovitveni tečaj nemščine

Zavod Znanje Postojna, OE Točka moči
Postojna

- Pogovorni tečaj nemščine vodi Tatjana Šeremet. Začne 6.3.

Zelena dvorana, Postojna

Vsak četrtek

9:00 Pametni telefon

Zavod Znanje Postojna, OE Točka moči
Postojna

- Delavnico vodi Atos Agatič. Obvezne prijave na tocka.moci@zavod-znanje.si

Zelena dvorana, Postojna

16:00 Pohajkovanje po Postojni in okolici

Zavod Znanje Postojna, OE Točka moči
Postojna

- Vsak teden boste raziskovali najrazličnejše poti Postojne. Začne 7.3.

Zelena dvorana, Postojna

Vsak četrtek

16:00 Kick Boxing

Zavod Znanje Postojna, OE Točka moči
Postojna

- Predstavitve športa Kick boxing in razvijanje športnega duha.

Zelena dvorana, Postojna

Vsak petek

17:00 Meritve sestave telesa

Zavod Znanje Postojna, OE Točka moči
Postojna

- Izvaja prehranska svetovalka Ines Gajster.

Zelena dvorana, Postojna

Vsak tretji petek

15:00 Access bars izmenjave

Zavod Znanje Postojna, OE Točka moči
Postojna

- Delavnico vodi Anka Prelc.

Zelena dvorana, Postojna

Lepo vabljeni k udeležbi!

DIVJA TAJSKA

BLAŽ BLAŽIČ in TJAŠA PRŠIN / POTOPIŠNO PREDAVANJE

NOTRANJSKI MUZEJ POSTOJNA
21. FEBRUAR 2019 ob 18.00

PODZEMNI SVETovi

30 let jamske fotografije

Peter Gedei

8. marec 2019 - 18.00
Notranjski muzej Postojna

V novo leto s tremi evropskimi projekti

Občina Postojna je s 1. januarjem začela z izvajanjem treh projektov čezmejnega sodelovanja, ki bodo v občino prinesla slabih 370 tisoč evrov evropskih sredstev.

Prvi projekt nosi akronim **Grevi-slin**, katerega vodilni partner je RRA Severne Primorske d.o.o. iz Nove Gorice. Skupna vrednost projekta je slabe tri milijone evrov. Skupni izziv je vzpostaviti dolgoročno čezmejno strateško načrtovanje razvoja in varstva zelene infrastrukture, spremljanje stanja voda in biotske raznovrstnosti habitatov, izvesti pilotne aktivnosti in naložbe, vzpostavitev zelenih infrastruktur na območju NATURA 2000 ter povečevanje ozaveščenosti ciljnih skupin o pomenu trajnostnega upravljanja z vodami, zavarovanih območij ter gozdnih in kmetijskih površin. Vrednotenje in promocija naravnih

vrednot pomenijo večjo privlačnost območja, tudi z vidika potencialnega turističnega razvoja. Velik poudarek bo na okoljski trajnosti, ohranjanju čezmejne biotske raznovrstnosti in zaščite habitatov.

Naslednji je **Crossit safer**, ki ga vodi regija Furlanija Julijska Krajina. V prav tako skoraj tri milijonskem projektu se bodo partnerji ukvarjali z vzpostavitvijo institucionalne ravni, ki bi bila sposobna upravljati naravna tveganja, torej zmanjšanje ogroženosti zaradi geomorfoloških značilnosti območja in podnebnih sprememb, ki narekujejo potrebo po večji usklajenosti preventivnih ukrepov, ukrepov pripravljenosti in

Poplavljena Belšica

ukrepov za odziv na naravne nesreče na programskem območju.

Pri projektu **Visfrim**, ki ima v celoti enako finančno vrednost kot zgoraj predstavljena predhodnika, pa se bo na postojnskem delu urejalo vodotok Belšica zaradi zagotavljanja

nje poplavne varnosti. V sklopu projekta je predvidena ureditev struge vodotoka v dolžini cca 150 metrov. Vrednost del, ki obsegajo tlakovanje potoka in obnovo dveh propustov pod občinskima cestama, je ocenjena na 118 tisoč evrov.

5.3.19
HOTEL CENTER
18.00

TZ BRKINI, KRAS, NOTRANJSKA · TURISTIČNO DRUŠTVO POSTOJNA

PUSTOVANJE POSTOJNA 2019

48. TRADICIONALNA POVORKA

TOREK, 5. MAR. 2019, ob 15.00,
s parkirišča ob TiC-u pri Mercator centru po Tržaški cesti, zaključek na Titovem trgu

NAJBOLJŠE MASKE NAGRAJENE! BOSTE TO VI? DA!
POTEM PRIDITE, Z VESELJEM VAM BOMO PODELILI NAGRADO!

GOSTOVALI BODO:

- Koranti Grajena pri Ptuj
- Skoromati iz Podgrada
- ED "Liški pustje", Kanal
- Cerkniški pustni liki, coprnica Uršula, Butalci,... in številne druge skupine,...

OTROŠKO PUSTNO RAJANJE
TEATER CIZAMO
v dvorani OŠ Antona Globočnika Postojna

TRADICIONALNI PUSTNI PLES
SKUPINA MR. JACK
Hotel Center Postojna

Osrednji pokrovitelj:
OBČINA POSTOJNA
triglav
FREL LEVENS
TURISTIČNO DRUŠTVO POSTOJNA
postojna
SPAR
Novice

5.03 16.30h
5.03 18.00h

Občina Postojna in Turistično društvo Postojna sta projekta sponzorirala. Sponzorirala sta tudi: RRA Severne Primorske d.o.o., Rival - VTS d.o.o., Avrigo Nova Gorica, Arriva Štajerska, Bar Siesta, Hotel Center, Kompas Postojna, Kompost Postojna, Krajevna skupnost Postojna, Inštitut za raziskovanje krasa, ZRC SAZU Postojna, Osnovna šola Antona Globočnika Postojna, Pekarna Jure, Postojna, Srednja gozdarska in lesarska šola Postojna

Nimate dostopa do širokopasovnega interneta? A1 Postojna ima rešitev za vas!

Začetek nečesa izjemnega.

A1 Postojna
Tržaška 4, Postojna
M 040 411 631

AVTOR: MATEJ MISLEJ	ZAPADLOST TERJATVE	TOP (POG.)	OSEBA IZ TISOČ IN ENE NOČI	GLOBOKA NEZAVEST	TROPSKA PAPIGA	KNJIŽEVNOST, LEPOSLOVJE	NARAVOVARSTVENIK	DAVEK NA UVOŽENO BLAGO
ŠPORTNIK, KI SKAČE								
NAUK O TOPLOTI								
USTVARJALEC RISANK								
OMEJENO TRAJANJE						IGRALEC WALLACH		
100 m ²						MOŠKI SOROJENEC		
						ZLITINA BAKRA IN KOSITRA FR. PISATELJ (CLAUDE)		

STANOVANJSKI PROSTORI ZA ŽENE PRI MUSLIMANIH	NASTANEK GOROVIJ	IGRALEC MOŠTVENE IGRE Z ŽOGO	ČEŠKA PRITR-DILNICA		GORA NAD KOBARIDOM			SLMISIJONAR (FRIDERIK IRENEJ) DEL FOTO-APARATA				
				100	GLAS SOVE	ROJSTNO-DNEVNA SLADICA						
ROMUNSKI LJUDSKI PLES				PRIPRAVA ZA DOLOČA-NJE STRANI NEBA				SOL CIANO-VE KISLINE				RODNA DEŽELA
				KDOR ŽIVI V BARAKI				JADRANSKI OTOK		GLASBENA VAJA		
MOJESOV BRAT										PARAZITSKA RASTLINA		
BORILNA PANOGA V ŠPORTU								ALPSKA DOLINA POD TRIGLAVOM				IZRASTEK NA GLAVI ŽIVALI
								EKVATOR				BRENKALO
JAZ (LAT.)				LASTNO-ROČNI PODPIS						HIND. BOG LJUBEZNI		
				ATA						KREPAK MOŠKI		
PRIREDITEV, POSVEČENA V SPOMIN NA NEKOGA								NEKD. FR. F1 DIRKAČ (JEAN) OBČUTEK Z DRHTENJEM				ORANJE
	SIN BRATA ALI SESTRE											
	GOSTIJA					USPEH NA VOLITVAH ČEBELI PODOBNA ŽUŽELKA						KRALJEVIČ IZ MAHAB-HARATE
DAN V TEDNU					PESNIK ŽUPANČIČ					DEČEK S ČUDEŽNO SVETILKO		
					VINKO JELOVAC					KATERI		
ZORMA-NOVA LITERARNA JUNAKINJA				SLOVENSKI HARMO-NIKAR (SLAVKO)						PULJSKA ZNAME-NITOST		
GROBO DOMAČE SUKNO				ŽELEZOV OKSID			GORSKE REŠEVALNE SANI			VODNI JAREK		

Nimate dostopa do širokopasovnega interneta? A1 Postojna (Tržaška cesta 4, Postojna) ima rešitev za vas!

A1 Postojna podarja tri nagrade:

1. nagrada: prenosna polnilna baterija za gsm telefon;
2. nagrada: zaščitno steklo za telefon;
3. nagrada: polo majica A1 Postojna.

Geslo nagradne križanke na osenčenih poljih in svoj naslov pošljite na dopisnici na naslov Postojnski prepil, Ljubljanska c. 4, 6230 Postojna **najkasneje do 8. marca**. Med pravnimi rešitvami križanke bomo izžrebali tri nagrajence.

Izžrebani nagrajenci januarske križanke so:

1. nagrado (knjiga Mi smo medvedi, Friderick Backman) prejme **NIVES PEVEC HORVAT**, Pivška ulica 3, 6230 Postojna;
2. nagrado (knjiga Otok kamelij, Tabea Bach) prejme **DANILO KORČE**, Tržaška cesta 41, 6230 Postojna;
3. nagrado (knjiga Akupresura, dr. Franz Wagner) prejme **BERNARD POŽAR**, Nova Sušica 11, 6256 Košana..

Nagrajenci bodo nagrade prejeli po pošti.

Iz fotografskega ateljeja Šeber

V februarški številki Postojnskega prepaha bomo pokukali v bogato zakladnico ohranjenih fotografskih spominov, ki so nastali v ateljeju znane postojnske fotografske družine Šeber. Bralcem našega časopisa ta priimek nikakor ni neznan, saj se je pod prenekatero s patino časa ozaljšano in v tem časopisu že objavljeno fotografijo »podpisal« prav Maks Šeber. Priimek Šeber najdemo tudi na zares številnih razglednicah, ki so na prelomu 19. stoletja poleg podob Postojne, okoliških vasi in Postojnske jame ponesele sloves o lepotah številnih slovenskih krajev (od Begunj, Cerknice in Cerkniškega jezera do krajev na Gornji Pivki, v Vremski in Košanski dolini, na ilirskobistriškem, Dolenjskem, v Vipavski dolini in celo na Tržaškem) širom po svetu. Ne nazadnje se je z izdajo knjige *Razglednice družine Šeber* leta 2012 poklonil tej dejavnosti Šebrovih zbiratelj starih razglednic, Postojnčan Pepi Krašna.

Maks Šeber (skrajno desno) s sinovoma Maksom ml. in Dušanom ter z ženo Katarino, roj. Bizjak (Žabarjevo).

Družina Šeber oziroma Schäber (kot navaja *Pri-morski slovenski biografski leksikon*) se je iz Idrije preselila v Postojno, potem ko je Maks Šeber (1822–1885) leta 1856 od svojega rojaka Jožefa Blaznika odkupil podružnico njegove tiskarne v Postojni. Za očetom Maksom je tiskarno prevzel starejši sin, Rihard (1857–1904), po njegovi smrti pa jo je vdova prodala ljubljanskemu Katoliškemu tiskovnemu društvu. Tiskarna v Postojni je obratovala v okviru društva še tri leta, nato pa je zaradi modernejših konkurenčnih tiskarn in knjigovoznic, ki jo je leta 1904 v Postojni odprl Rihardov mlajši brat Maks (1862–1944), nehala tiskati.

Maks Šeber, eden najbolj aktivnih članov leta 1889 ustanovljenega postojnskega jamarskega društva Anthron, je veljal za izredno delavnega, njegova tiskarna pa je slovela po kakovostnih izdelkih. Kot jamar je sodeloval na mnogih društvenih odpravah v postojnsko podzemlje. S tovariši je razisko-

val podzemno Pivko, Otoško in Magdaleno jamo (skupaj z znamenitim francoskim speleologom E. A. Martelom), mrežo podzemnih jezer in vodnih rovov Črne in Postojnske jame ter jame na Cerkniškem. Kot profesionalni fotograf je ob raziskavah v podzemlju tudi fotografiral (na črno-bele steklene plošče različnih formatov). Osnova, na kateri je slonela njegova fotografska dejavnost v Postojni, so bili portretne in družinske fotografije, krajinski posnetki in fotografije različnih dogodkov. Njegove fotografije, objavljene v številnih revijah, vodnikih in drugih publikacijah, tudi v delih znanih tujih speleologov (kot na primer v Martelovem delu *Les Abîmes* z izidom leta 1894), so širile po svetu sloves o našem krasu. Novembra 1892 so *Novice* poročale o tem, da je bil za svoj fotografski prispevek na prvi bolgarski kmetijski in industrijski razstavi v Plovdivu nagrajen (poleg še treh Slovencev) z »bronasto svetinjo«. Med leti 1904–1909 je izdajal in urejal glasilo *Političnega in gospodarskega društva za Notranjsko Notranjec*. Sprva so ga tiskali v tiskarni naslednikov Jožefa Blasnika v Ljubljani, kasneje pa (kot je pred božičem 1908 objavila *Edinost*) v Postojni. Ob vsem naštetem je Maks Šeber našel tudi čas za aktivno delo v mnogih postojnskih društvih. Oprjemljivejših vesti o nastajanju in tiskanju Šebrovih razglednic ni. V oglašju, ki ga je Šeber 11. avgusta 1906 objavil v 32. številki *Notranjca*, pa lahko preberemo, da ima v svoji akcidenčni tiskarni in knjigovoznici zalogo vsakovrstnih tiskovin za županstva, krajne šolske svete, šolska vodstva, posojilnice, mlekarske zadruge in

druge, po naročilu pa opravlja tudi druga tiskarska dela, kakor na primer tiska letna poročila, cenike, vabila na veselice in občne zборе, programe, naznanila o zarokah, porokah ..., parte liste, pisma in kuverte z naslovi, posetnice, razglednice, trgovska naznanila in še več.

Drobno notico najdemo tudi v zapisniku seje odbora Telovadnega društva 'Sokol' Postojna. »Brat Šeber« je namreč odboru predlagal, da prevzame razglednico, na kateri je ob priliki **peš izleta v Matenjo vas** (fotografija 1) društvo slikano »korporativno z zastavo«, in jo natisne. Šeber jo je natisnil v 1000 izvodih in jo društvu zaračunal po 3 vinarje, prodajala pa naj bi se po 6, 8 ali »po možnosti 10 vinarjev«, čemur so člani odbora tudi pritrdili. Podružnica ljubljanskega Sokola je bila ustanovljena v Postojni že leta 1869, a je njeno delo kmalu zamrlo. Avgusta 1893 so društvo Sokol ponovno ustanovili. Dober mesec potem, »ko so v ožjem krogu v dvorani Narodnega hotela praznovali svojo deseto obletnico, so člani društva priredili omenjeni peš izlet v Matenjo vas. V društveni opravi se ga je udeležilo (tako je zapisano v Knjigi zapisnikov telovadnega društva Sokol) 28 članov. Za spomin, pa tudi za bodoči sokolski dom je nastala pred gostilno »Bog in narod« pričujoča Šebrova fotografija. Poročilo o izletu je brat Fran Kutin zaključil takole: »Vspeh in udeležba je bila lepa, dasiravno nas je 'Jupiter pluvius' nazaj grede pošteno premočil.«

Maks Šeber se je leta 1935 preselil k sinu Dušanu v Ribnico na Pohorju in tam 26. julija 1944 tudi umrl. Pokopan je na mestnem pokopališču v Mariboru. Po očetovih stopinjah je šel kasneje tudi njegov mlajši sin Maks (1897–1955). Ta je tiskarno v Postojni vodil do njene likvidacije leta 1948.

Besedilo: Alenka Čuk; fotografiji: arhiva družine Šeber - Lowko in Notranjskega muzeja Postojna.

